

Załącznik do Uchwały nr LI/457/14

Rady gminy Zabierzów z dnia 7 listopada 2014 r.

Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020

Zabierzów, listopad 2014

Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020

Opracowanie:

FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji

**FRDL Małopolski Instytut Samorządu
Terytorialnego i Administracji**

Spis treści

Wprowadzenie	3
Konwent Strategiczny.....	4
Ramy instytucjonalne lokalnej polityki rozwoju	8
Nadrzędne dokumenty strategiczne	9
Strategie Zintegrowane	10
Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego.....	11
Subregionalny Program Rozwoju 2014-2020.....	13
Diagnoza podstawowych uwarunkowań rozwojowych	15
Analiza SWOT	18
Wyzwania rozwojowe	22
Wizja i misja rozwoju Gminy Zabierzów.....	26
Plan operacyjny Strategii.....	27
System monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020.....	71
Załącznik nr 1: Raport z badań społecznych przeprowadzonych na terenie Gminy Zabierzów	
Załącznik nr 2: Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Zabierzów	

Wprowadzenie

Strategia rozwoju jednostki terytorialnej jest dokumentem definiującym jej najważniejsze przedsięwzięcia społeczne, gospodarcze i środowiskowe, w tym zawiera kierunki alokacji zasobów, które w możliwie najlepszy sposób powinny przyczynić się do realizacji pożądanej wizji rozwoju. Moment określania zapisów Strategii wyznaczyło zaistnienie szczególnych szans w regionalnym i krajowym otoczeniu Gminy, związanych z nowymi instrumentami integracji europejskiej – perspektywa 2014-2020. Rozstrzygnięcia zawarte w Strategii mają na celu określenie listy najskuteczniejszych przedsięwzięć rozwojowych w tej perspektywie.

Dokument Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020 obejmuje syntetyczną diagnozę wspólnoty lokalnej, bilans strategiczny w kategoriach sił i słabości oraz szans i zagrożeń (analizą SWOT), a także rozstrzygnięcia strategiczne. Na ostatnią ze wskazanych kategorii składają się: wizja, priorytety strategii, cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki interwencji w rozumieniu kluczowych zadań. Ponadto, konkretyzacja zaproponowanych zapisów strategicznych następuje poprzez określenie spójności Strategii w relacji do dokumentów planujących rozwój: Polski i Europy, województwa małopolskiego, powiatu krakowskiego (w perspektywie do 2020 roku). W dokumencie Strategii zawarto również założenia dotyczące procesu jej wdrażania oraz ustalenia w zakresie monitoringu i ewaluacji. Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020 jest efektem prac Konwentu Strategicznego. Dzięki zaangażowaniu przedstawicieli samorządu, organizacji publicznych, przedsiębiorców i lokalnych liderów życia społecznego, Strategia stanowi nie tylko narzędzie prowadzenia polityki rozwoju lokalnego i regionalnego, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową.

Gmina Zabierzów poprzez swoje położenie względem Miasta Krakowa, w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym, stanowi naturalny obszar przepływu towarów, usług, kapitału i zasobów ludzkich. Atuty te dodatkowo wzmacnia dogodna lokalizacja względem głównych szlaków transportowych (autostrada A4, port lotniczy Kraków-Balice, linia kolejowa E30, droga krajowa nr 79) oraz położenie w korytarzu łączącym region małopolski ze Śląskiem. Wykorzystanie szans związanych z takim położeniem (gospodarczych, rekreacyjno-turystycznych, społecznych, itp.), powinno stać się w najbliższej przyszłości jednym z najważniejszych wyzwań, stojących przed całą wspólnotą samorządową. W tym kontekście, u podstaw realizacji celów i kierunków interwencji Strategii leży nawiązywanie współpracy pomiędzy Gminą a sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego (szczególnie Miastem Krakowem i gminami sąsiednimi dla Krakowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych), sektorem gospodarczym, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami. Wyzwanie to sprawia, iż Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020 zawiera zadania będące w kompetencjach innych szczebli samorządowych i partnerów gospodarczych oraz społecznych.

W systemie zarządzania polityką rozwoju, Strategia pełni kluczową rolę, jako generalny plan postępowania władz samorządowych, partnerów gospodarczych i społecznych, którzy mogą się na nią powoływać w procesie pozyskiwania środków zewnętrznych oraz w oparciu o nią budować własne plany strategiczne. Dzięki temu dokument ten jest również narzędziem

kierowania i intensyfikowania współpracy z partnerami samorządowymi, prywatnymi i pozarządowymi w układzie zarówno lokalnym, jak i regionalnym. Tworzenie partnerstw na etapie realizacji poszczególnych kierunków interwencji niniejszej Strategii, będzie miało kluczowe znaczenie dla rozwoju Gminy, w tym również w związku z pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych (ZIT, obszar funkcjonalny, Lokalna Grupa Działania, itp.). Realizacja wyzwań rozwojowych Gminy Zabierzów będzie się wiązać z podejmowaniem współpracy pomiędzy samorządami wszystkich szczebli, instytucjami państwowymi, partnerami społecznymi i prywatnymi. Stąd też Strategia nie obejmuje wyłącznie zadań będących w kompetencjach samorządu gminnego, ale wskazuje na rozwiązania niezbędne dla stałego i efektywnego rozwoju całej wspólnoty lokalnej. Takie podejście jest zgodne z nowym paradygmatem polityki regionalnej państwa - wieloszczeblowym zarządzaniem Strategią.

Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020 jest spójna z priorytetami i celami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego, tj. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie; Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 r.; Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.; Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2020 r.; krajowych strategii sektorowych oraz Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 wraz z projektem Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020 została przygotowana w wyniku prac prowadzonych przez władze samorządowe Gminy Zabierzów oraz ekspertów FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji, przy ścisłej współpracy z partnerami społecznymi i prywatnymi. Dokument uwzględnia wnioski i rekomendacje sformułowane w ramach szerokiej debaty publicznej, której elementem były w szczególności sesje z udziałem Konwentu Strategicznego.

Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój Gminy (bazujący na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej), prowadzący w efekcie do poprawy jakości życia mieszkańców i budowania jego trwałych podstaw ekonomicznych, przy poszanowaniu dla wartości środowiska przyrodniczego.

Strategię opracował Konwent Strategiczny, powołany przez Wójta Gminy Zabierzów. W jego skład weszli m.in. przedstawiciele władz samorządowych Gminy, urzędnicy samorządowi, przedstawiciele oświaty, instytucji kultury, pomocy społecznej, reprezentanci sfery biznesu, lokalnych organizacji pozarządowych i przedstawiciele instytucji użyteczności publicznej. Prace Konwentu prowadzili konsultanci FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie.

Konwent Strategiczny

Skład Konwentu Strategicznego, powołanego Zarządzeniem nr 22A/2014 Wójta Gminy Zabierzów z dnia 12 lutego 2014 r. ze zmianami:

L.p.	Imię i nazwisko	Instytucja / funkcja
1.	Elżbieta Burtan	Wójt Gminy Zabierzów
2.	Wojciech Burmistrz	Zastępca Wójta Gminy Zabierzów
3.	Piotr Budziak	Skarbnik Gminy Zabierzów
4.	Wioletta Matejczyk	Sekretarz Gminy Zabierzów
5.	Wojciech Praczyński	Kierownik Wydziału Infrastruktury Komunalnej i Ochrony Środowiska
6.	Małgorzata Kuzianik	Kierownik Wydziału Planowania Przestrzennego, Geodezji i Gospodarki Gruntami
7.	Anetta Kucharska	Kierownik Referatu Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami
8.	Małgorzata Tomczyk	Kierownik Referatu ds. Rozwoju i Promocji
9.	Janina Wilkosz	Dyrektor Gminnego Zespołu Edukacyjno-Administracyjnego Szkół
10.	Maria Michałowska	Zastępca Dyrektora Gminnego Zespołu Edukacyjno-Administracyjnego Szkół
11.	Stanisław Myjak	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
12.	Jolanta Sibila	Dyrektor Samorządowego Centrum Kultury i Promocji
13.	Katarzyna Paciorek	Przedstawiciel Samorządowego Centrum Kultury i Promocji
14.	Adam Liss	Dyrektor Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego
15.	Ryszard Wilaszek	Prezes Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych
16.	Joanna Hanusz	Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej
17.	Andrzej Kowalski	Komendant Policji w Zabierzowie
18.	Marcin Cieślak	Prezes Gminnego Zarządu Ochotniczych Straży Pożarnych
19.	Renata Matysik	Inspektor w Referacie ds. Rozwoju i Promocji
20.	Justyna Moląg	Inspektor w Referacie ds. Rozwoju i Promocji
21.	Agnieszka Kwarciak	Inspektor w Referacie ds. Rozwoju i Promocji
22.	Maria Kwaśnik	Przewodnicząca Rady Gminy Zabierzów
23.	Tadeusz Brzuchacz	Wiceprzewodniczący Rady Gminy Zabierzów
24.	Jerzy Cywicki	Wiceprzewodniczący Rady Gminy Zabierzów
25.	Andrzej Krawczyk	Wiceprzewodniczący Rady Gminy Zabierzów

26.	Wiesław Czajkowski	Radny Gminy Zabierzów
27.	Stanisław Dam	Radny Gminy Zabierzów
28.	Edmund Dąbrowa	Radny Gminy Zabierzów
29.	Maria Dziobek	Radna Gminy Zabierzów
30.	Edmund Gędtek	Radny Gminy Zabierzów
31.	Tadeusz Jojczyk	Radny Gminy Zabierzów
32.	Andrzej Kaczmarczyk	Radny Gminy Zabierzów
33.	Kazimierz Kapelan	Radny Gminy Zabierzów
34.	Jerzy Kowalik	Radny Gminy Zabierzów
35.	Henryk Krawczyk	Radny Gminy Zabierzów
36.	Stanisław Kwiatkowski	Radny Gminy Zabierzów
37.	Krzysztof Nęcka	Radny Gminy Zabierzów
38.	Anna Pędrys	Radna Gminy Zabierzów
39.	Tadeusz Skwarczeński	Radny Gminy Zabierzów
40.	Franciszek Szumilas	Radny Gminy Zabierzów
41.	Janusz Świątek	Radny Gminy Zabierzów
42.	Tadeusz Walczowski	Radny Gminy Zabierzów
43.	dr Jan Pamuła	Prezes MPL im. Jana Pawła II Kraków-Balice sp. z o.o.
44.	Łukasz Strutyński	Członek Zarządu MPL im. Jana Pawła II Kraków-Balice sp. z o.o.
45.	Czesław Borowicz	Dyrektor Biura Rozwoju MPL im. Jana Pawła II Kraków-Balice sp. z o.o.
46.	Artur Szopa	Dyrektor Biura Rozwoju i Gospodarki Nieruchomościami MPL im. Jana Pawła II Kraków-Balice sp. z o.o.
47.	prof. dr hab. Eugeniusz Herbut	Dyrektor Instytutu Zootechniki w Balicach
48.	Kazimierz Czekał	Prezes Jurajskiej Izby Gospodarczej
49.	Andrzej Bukowczan	Dyrektor Jurajskiej Izby Gospodarczej
50.	Violetta Apostolska	Członek Jurajskiej Izby Gospodarczej
51.	Monika Łyko	Członek Jurajskiej Izby Gospodarczej
52.	Piotr Dudka	Członek Jurajskiej Izby Gospodarczej
53.	Józef Baran	Członek Jurajskiej Izby Gospodarczej
54.	Krystyna Krzyworzeka	Dyrektor Oddziału Krakowskiego Banku Spółdzielczego w Zabierzowie
55.	Bronisław Dudka	Dyrektor Małopolskiego Oddziału Doradztwa Rolniczego w Karniowicach
56.	Joanna Grudnik	Przedstawiciel Małopolskiego Oddziału Doradztwa Rolniczego w Karniowicach
57.	Irena Smorąg	Prezes Stowarzyszenia Edukacyjnego „Kuźnia”
58.	ks. Tadeusz Isakowicz-Zaleski	Prezes Fundacji im. Brata Alberta w Radwanowicach
59.	Arkadiusz Tomasiak	Fundacja im. Brata Alberta w Radwanowicach
60.	ks. Krzysztof Burdak	Proboszcz Parafii pw. Św. Franciszka

		z Asyżu w Zabierzowie
61.	Barbara Golińska	Przewodnicząca Klubu Seniora w Zabierzowie
62.	Maciej Rajpold	Członek Rady Parafialnej – Parafii pw. Św. Franciszka z Asyżu w Zabierzowie
63.	Marek Janas	Spółeczny Pełnomocnik Wójta ds. Edukacji
64.	Dariusz Faustman	Wydawnictwo Kartograficzne „Compass”
65.	Paweł Moląg	Młyn Zabierzów
66.	Agata Syrek	Młyn Zabierzów
67.	Lucyna Drelinkiewicz	Redakcja „Znad Rudawy”
68.	Elżbieta Czajka	Redakcja „Znad Rudawy”
69.	Włodzimierz Ziąbka	Prezes ZKK „WIR”

Ramy instytucjonalne lokalnej polityki rozwoju

Konieczność tworzenia gminnych dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym nie wynika wprost z przepisów prawa. Znowelizowana w 2013 r. ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tworząca podstawy prawne do przygotowania przez ówczesne Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zasad wdrażania programów Unii Europejskiej na lata 2014-2020, wśród dokumentów strategicznych opracowywanych przez j.s.t. wymienia jedynie strategie rozwoju województw oraz strategie ponadregionalne. Katalog ten pozostawia jednak otwarty, a wśród podmiotów odpowiedzialnych za prowadzenie polityki rozwoju wymienia samorząd gminny.

Ugruntowana praktyka prowadzenia polityki rozwoju na szczeblu gminnym realizowana jest najczęściej w postaci tworzenia gminnych strategii rozwoju. Zasady lokalnej polityki rozwoju powinny jednak uwzględniać wytyczne w zakresie prowadzenia polityki rozwoju na wyższych szczeblach. Poczynając od dokumentów na szczeblu Unii Europejskiej, w szczególności uwzględniając zasady Europejskiej Polityki Spójności, poprzez strategiczne dokumenty krajowe, przygotowywane przede wszystkim przez administrację rządową, a kończąc na wojewódzkiej i subregionalnej strategii rozwoju, opracowywanych przez samorząd województwa.

Schemat 1 Układ zależności i hierarchia europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Przedstawiony schemat prezentuje aktualny system prowadzenia polityki rozwoju, oparty o hierarchiczny układ dokumentów strategicznych, wzajemnie ze sobą spójnych i powiązanych. Obejmuje on wytyczne płynące ze strategii Europa 2020, Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK) oraz 9 strategii zintegrowanych, obejmujących 8 strategii branżowych i Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR). W tak ujęty system wpisuje się Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, stanowiąca z kolei podstawę dla konstruowania subregionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych. W procesie lokalnego planowania strategicznego należy jednak pamiętać o zachowaniu spójności i relacyjnym powiązaniu z systemem nadrzędnych dokumentów strategicznych, szczególnie tych opracowanych po wejściu w życie aktualnej strategii wojewódzkiej.

Tak zdefiniowany układ instytucjonalny programowania polityki rozwoju, w którym dokumenty niższego szczebla uwzględniają priorytety wynikające z programów nadrzędnych, wzmacnia efekty rozwojowe poprzez jednoznaczne określanie kluczowych kierunków interwencji. Spójność w wymiarze wertykalnym jednocześnie prowadzi do koncentracji środków publicznych na jasno zdefiniowanych celach rozwojowych.

Nadrzędne dokumenty strategiczne

Fundamentalne wytyczne dotyczące polityki rozwoju płyną z nadrzędnych dokumentów europejskich, określających zasady Europejskiej Polityki Spójności. Ważna jest też sama filozofia redystrybucji środków europejskich, która w ostatnich latach uległa przeorientowaniu z funkcji wyrównawczej na wzmacnianie konkurencyjności obszarów silnych i lepsze wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych. Będąca podstawą Europejskiej Polityki Spójności Strategia Europa 2020 oparta została na trzech priorytetach: (1) rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, (2) promocji gospodarki oszczędzającej zasoby, zielonej i konkurencyjnej, (3) sprzyjaniu gospodarce o wysokim zatrudnieniu, sprzyjającej spójności społecznej i terytorialnej.

Głównym dokumentem szczebla krajowego, wskazującym strategiczne zadania państwa w horyzoncie czasowym spójnym z dokumentami europejskimi, tym samym oddającym priorytety rozdziału funduszy europejskich na lata 2014-2020 jest średniookresowa **Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK)**. Dokument ten, przyjęty 25 września 2012 r. wpisuje się w nowy system strategicznego zarządzania rozwojem kraju poprzez uwzględnienie wytycznych odnośnie głównych kierunków rozwoju, płynących z długookresowej strategii rozwoju kraju **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności**. Podstawowe priorytety SRK, koncentrujące główne działania i wyznaczające kierunki interwencji, mające na celu przyspieszenie procesów rozwojowych to (1) sprawne i efektywne państwo, (2) konkurencyjna gospodarka, (3) spójność społeczna i terytorialna. W kontekście programowania polityki rozwoju na szczeblach niższych ważne jest, że SRK stanowi odniesienie dla dokumentów przygotowywanych na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020 – umowy partnerstwa i programów operacyjnych.

Strategie Zintegrowane

Dopełnieniem i swoistym narzędziem realizacji priorytetów określonych przez SRK jest 9 strategii zintegrowanych, których zadaniem jest rozwinięcie działań SRK i uszczegółowienie reform w niej określonych. Z punktu widzenia lokalnej polityki rozwoju kluczowe miejsce zajmuje dokument **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary wiejskie**. Zgodnie z przedstawionym w nim, nowym paradygmatem rozwoju regionalnego, w proces planowania strategicznego należy włączyć następujące wytyczne:

- wykorzystywanie zasobów endogenicznych regionów (uniezależnianie się od transferów zewnętrznych),
- tworzenie polityk wieloletnich i zdecentralizowanych w przeciwieństwie do dotychczasowych dotacji jednorazowo przeznaczanych na działania krótkoterminowe,
- finansowanie inwestycji wyselekcjonowanych (jako tych działań, które w największym stopniu przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu i powodują jego dyfuzję),
- wieloszczeblowe zarządzanie polityką regionalną – zaangażowanie wielu partnerów przez władze regionalne,
- zróżnicowane podejście do różnych typów regionów – wykorzystywanie specjalizacji regionalnych i subregionalnych oraz reagowanie na specyficzne bariery rozwojowe.

Wytyczne te zostały sformułowane przede wszystkim w celu wzmocnienia procesu programowania polityki rozwoju na szczeblu wojewódzkim. Jednak myśl zawarta w powyższych uwagach może stanowić ważną wskazówkę podczas programowania polityki rozwoju na szczeblu powiatowym i gminnym. Ponadto zgodnie z rekomendacjami KSRR, w procesie zarządzania strategiami rozwoju postuluje się tworzenie i utrwalanie szerokich partnerstw między instytucjami publicznymi i społeczeństwa obywatelskiego tak, by zapewnić skuteczny i wielopoziomowy system zarządzania polityką rozwoju.

Spośród pozostałych strategii zintegrowanych szczególnie ważne dla lokalnej polityki rozwoju jest uwzględnienie wytycznych płynących z tych strategii, które w istotnym stopniu dotyczą obszarów związanych z zakresem zadań własnych j.s.t. Wśród najważniejszych strategii, z punktu widzenia możliwości rozwojowych i aspiracji wspólnoty samorządowej Zabierzowa, należy wymienić następujące dokumenty:

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. „Dynamiczna Polska 2020” – dokument przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki i uchwalony 15 stycznia 2013 r. – szczególnie w zakresie działań zmierzających do realizacji takich celów jak: dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej gospodarki, stymulowania innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy oraz wspieranie napływu innowacyjnych i odpowiedzialnych inwestycji;

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 – dokument przygotowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego i uchwalony 26 marca 2013 r. – szczególnie w działań zmierzających do wzmocnienia partycypacji obywatelskiej w procesie kreowania lokalnej polityki rozwoju, wzmocniania wzajemnego zaufania obywateli oraz zaufania obywateli do instytucji i organów państwa), a także wzmocniania gotowości mieszkańców do działania na rzecz społeczności lokalnej.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – dokument przygotowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i uchwalony 18 czerwca 2013 r. – szczególnie w zakresie działań na rzecz wzrostu poziomu zatrudnienia mieszkańców, wydłużenia aktywności zawodowej osób starszych, przeciwdziałaniu procesom wykluczenia społecznego oraz kreowania polityki edukacyjnej zmierzającej do podniesienia poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego

Najważniejszym dokumentem określającym zasady polityki rozwoju na szczeblu regionalnym jest **Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 (SRWM)**. Zapisy dokumentu postulują koncentrację środków na precyzyjnie zdefiniowanych priorytetach, operacjonalizację i parametryzację działań strategicznych, przejrzysty podział zadań i odpowiedzialności za poszczególne obszary polityki rozwoju, prowadzący jednak do mobilizacji zasobów wielu aktorów społecznych.

Struktura SRWM obejmuje 7 głównych obszarów polityki rozwoju województwa, a także kierunki i sposoby działania w tych obszarach. Dla każdego z obszarów interwencji sformułowano cel strategiczny, stanowiący opis pożądanego kierunku zmian w perspektywie do 2020 roku. Każdy z celów strategicznych w ramach obszarów realizowany jest poprzez wyodrębnione kierunki polityki rozwoju, złożone z katalogu działań priorytetowych. W odniesieniu do poszczególnych kierunków polityki sformułowana została strategia postępowania, określająca pożądaną stan docelowy, a także określająca czynniki sprzyjające i ograniczające możliwość osiągnięcia zmiany będącej pochodną realizacji celu strategicznego. Na poniższym schemacie zobrazowano strukturę dokumentu:

Schemat 2 Struktura Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.

Rekomendacje dotyczące programowania lokalnej polityki rozwoju można odnaleźć w SRWM w ramach obszaru: Rozwój miast i terenów wiejskich. Wśród kierunków polityki rozwoju

w tym obszarze zwrócono uwagę na potrzebę integracji przestrzennej na poziomie lokalnym i zapewnienie powiązań lokalnych w obrębie obszarów wiejskich, dla których centrami są małe i średnie miasta, docelowo zapewniające jednolity standard dostępności podstawowych usług i dóbr publicznych. Umocnienie pozycji małych i średnich ośrodków miejskich jako lokalnych centrów gospodarczych i ośrodków usług publicznych, wskazywane jest jako warunek rozwoju okalających je terenów wiejskich. Projektowane działania opierają się na założeniu, że ważnymi elementami decydującymi o atrakcyjności małych miast są zasoby społeczne i kulturowe oraz przestrzeń publiczna.

Wśród kluczowych działań w ramach wspomnianego kierunku przewidziano poprawę dostępności podstawowych usług publicznych w zakresie lokalnej infrastruktury społecznej, o charakterze: edukacyjnym, kulturalnym, rekreacyjnym i sportowym oraz zdrowotnym.

Kolejnym kierunkiem polityki jest rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich. Celem działań określonym w ramach tego kierunku jest przede wszystkim przeciwdziałanie narastającym wewnątrzregionalnym różnicowaniom o charakterze gospodarczym. Projektowane przez Zarząd Województwa Małopolskiego działania uwzględniają poniższe założenia:

- w ramach polityki rozwoju miast nie należy ograniczać się do wzmacniania infrastruktury społecznej i technicznej, lecz wysoki nacisk położyć także na tworzenie ofert zachęcających do lokowania nowych przedsięwzięć, wykorzystanie potencjału istniejących przedsiębiorstw oraz wzmacnianie relacji kapitałowych;
- zapleczem dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich są małe i średnie miasta;
- aktywizacja terenów wiejskich warunkowana jest wdrożeniem bardziej efektywnych mechanizmów wsparcia funkcjonowania zarówno rolnictwa, jak i działalności okołorolniczej i pozarolniczej;
- aby zwiększyć partycypację obywatelską w programowaniu polityki rozwoju lokalnego należy określić trwałe ramy współpracy władz lokalnych i regionalnych.

W ramach kluczowych działań odnoszących się do poprawy kondycji gospodarczej małych i średnich miast główny nacisk położony został na rozwój oferty inwestycyjnej jednostek, połączony ze wspieraniem działań lokalnych instytucji rynku pracy na rzecz zwiększenia zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu. Natomiast wśród priorytetów dla obszarów wiejskich wyróżniono wsparcie obszarów rolniczych poprzez wdrożenie instrumentów wsparcia dla rolnictwa ekologicznego oraz marketingu wysokiej jakości produktów lokalnych i regionalnych. Takie działanie wpisuje się w oczekiwanie wzmożonego wykorzystania miejscowych przewag konkurencyjnych. Innym priorytetem aktywizacji obszarów wiejskich jest wspieranie działalności pozarolniczej, szczególnie na terenach atrakcyjnych rezydencjonalnie i turystycznie.

Ostatnim kierunkiem polityki rozwoju w obszarze miast i terenów wiejskich jest funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym. Zwraca się tutaj uwagę na podejmowanie działań z uwzględnieniem powiązań funkcjonalnych pomiędzy ośrodkami, ochrony tożsamości lokalnej, a także dbałości o otoczenie. Wśród kierunków interwencji wymienia się rewitalizację obszarów zdegradowanych, ochronę krajobrazu i ładu przestrzennego na obszarach wiejskich, planowanie przestrzenne prowadzone

z uwzględnieniem realizacji koncepcji osadnictwa zwartego, w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Ponadto w SRWM w ramach obszaru: „Krakowski Obszar Metropolitalny i inne subregiony” wyróżniono subregion Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (do którego należy Gmina Zabierzów), jako funkcjonalny obszar integracji przestrzennej o znaczeniu regionalnym, charakteryzujący się dominacją ośrodka centralnego (Kraków), będącego bazą dla procesów gospodarczych, kulturowych, społecznych i przestrzennych o skali ponadregionalnej. Rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w SRWM określono jako jeden z kierunków polityki rozwoju Małopolski. Za główną oś rozwoju dla KOM przyjęto silną pozycję gospodarczą subregionu, atrakcyjne warunki dla rozwoju osadnictwa wokół Krakowa, lokowanie nowoczesnych centrów naukowo-gospodarczych (korzystających z potencjału naukowego Krakowa), rozwój przemysłów czasu wolnego wykorzystujących oryginalne walory przyrodniczo-kulturowe.

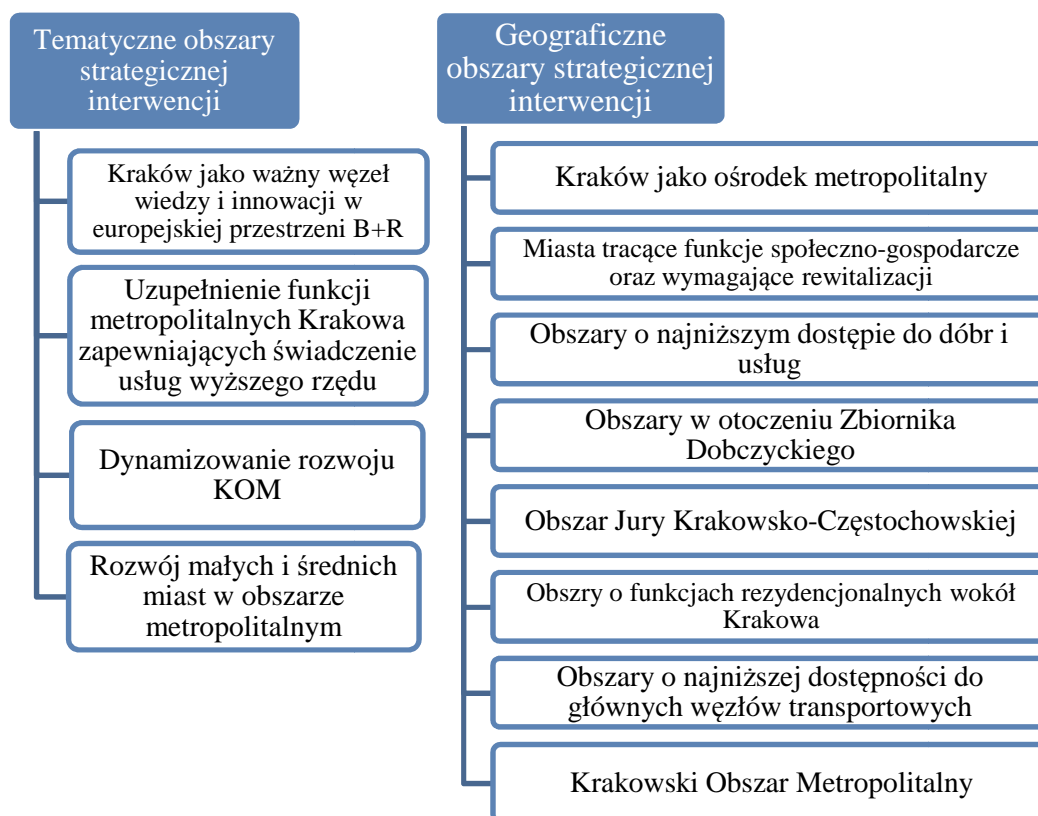
W kontekście budowania Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020 szczególne znaczenie przypisać należy tym kierunkom rozwoju, które uwzględniając atrakcyjne położenie i wysoką zewnętrzną dostępność komunikacyjną, prowadzi do szybszego rozwoju gospodarczego całego subregionu. Wymienia się tu przede wszystkim lokowanie nowych inwestycji i nowoczesnych centrów naukowo-gospodarczych, tworzenie i rozwój stref aktywności gospodarczej, rewitalizację terenów poprzemysłowych, rozwój oferty osadniczej oraz oferty przemysłów czasu wolnego, w oparciu o turystykę kulturową, aktywną, rekreacyjną i specjalistyczną.

Subregionalny Program Rozwoju 2014-2020

Elementem wdrażania Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 jest przyjęcie indywidualnej ścieżki rozwoju dla pięciu subregionów wchodzących w skład województwa, w ramach tworzonego **Subregionalnego Programu Rozwoju na lata 2014-2020**. Jednym z kluczowych obszarów jest Krakowski Obszar Metropolitalny, zajmujący powierzchnię sześciu powiatów: miechowskiego, proszowickiego, bocheńskiego, krakowskiego ziemskiego, wielickiego, myślenickiego oraz miasta Krakowa. W ramach prac nad weryfikacją i specyfikacją kierunków rozwoju subregionu zawartych w SRWM Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego przeprowadził szereg badań oraz konferencji subregionalnych. Projekt programu subregionalnego został przygotowany 31 sierpnia 2012 r., natomiast do chwili obecnej nie ukończono prac nad finalnym kształtem dokumentu.

Jak dotąd sprecyzowano układ Programu, który oprócz zróżnicowanej terytorialnie polityki rozwoju zawierał będzie dodatkowo uzgodnione listy przedsięwzięć, które rekomendowane będą do dofinansowania w ramach tzw. grantu subregionalnego, tj. wydzielonej puli środków w ramach regionalnego programu operacyjnego na lata 2014-2020.

Schemat 3 Planowana Struktura Subregionalnego Programu Rozwoju dla subregionu Krakowski Obszar Metropolitalny

Podsumowując pierwszy etap badań i dyskusji nad programem dla Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego, należy stwierdzić, że wśród kluczowych kierunków i możliwości rozwoju dominują zagadnienia ciągłego rozwoju infrastruktury komunikacyjnej (drogowej i kolejowej), podnoszenia jakości usług publicznych wpływających na atrakcyjność osadniczą, ze szczególnym uwzględnieniem usług opieki zdrowotnej i oferty dla osób starszych, a także rozwój sektora usług i wykorzystanie potencjału turystyczno-kulturowego poprzez budowanie i promocję wspólnej oferty przemysłów czasu wolnego.

Dalszą koordynacją prac nad Programem prowadzona jest przez fora subregionalne, składające się z członków Zarządu Województwa Małopolskiego, radnych Sejmiku Województwa Małopolskiego, przedstawicieli samorządów powiatowych i gminnych, przedsiębiorców, organizacji gospodarczych, organizacji społecznych, instytucji naukowych, badawczych i rozwojowych, uczelni wyższych, Policji i Państwowej Straży Pożarnej oraz innych kluczowych instytucji z punktu widzenia subregionu.

Diagnoza podstawowych uwarunkowań rozwojowych

Pierwszą częścią prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020 było przygotowanie przez konsultantów FRDL MISTiA oddzielnego raportu „Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów – diagnoza podstawowych uwarunkowań rozwojowych”, stanowiącego wieloaspektową analizę statystyczną procesów zachodzących w Gminie.

Analizę stanu społeczno-gospodarczego Gminy Zabierzów przeprowadzono w oparciu o metodologię zastosowaną do delimitacji subregionów funkcjonalnych województwa małopolskiego¹. Główną motywacją było zachowanie spójności dokumentu strategii z jednym z głównych dokumentów nadrzędnych, czyli ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020.

Zastosowana metoda koncentruje się na określeniu potencjału rozwojowego gminy w przyjętych 7 obszarach badawczych, ujmujących w sposób kompleksowy ogół zjawisk społeczno-gospodarczych, zachodzących na jej terenie. Tym sposobem wyróżniono: potencjał turystyczny, potencjał gospodarczy, kapitał ludzki, jakość życia, dostępność komunikacyjną, atrakcyjną przyrodniczą oraz poziom zarządzania rozwojem.

Zestawienie potencjałów Gminy Zabierzów, stanowiących wynik porównania z innymi gminami powiatu krakowskiego i średnią dla województwa małopolskiego, dowodzi jej ogólnie korzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Przewagę konkurencyjną Gminy można zaobserwować na blisko wszystkich polach badania. Atutami Gminy Zabierzów są przede wszystkim rozwinięta infrastruktura komunikacyjna oraz dynamiczna gospodarka.

Wysoki **potencjał gospodarczy** to rezultat pozytywnych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych Gminy Zabierzów. Ważnym elementem rzeczywistości gospodarczej Gminy jest funkcjonowanie na terenie Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej - podstrefy Zabierzów centrum biurowego Kraków Business Park, co gwarantuje szereg pozytywnych bodźców dla rozwoju przedsiębiorczości (profesjonalna infrastruktura dla biznesu, korzystne efekty bliskości innych podmiotów gospodarczych, rozwój usług okołobiznesowych itp.). Nie bez znaczenia jest także umiejscowienie na terenie Gminy międzynarodowego portu lotniczego Kraków-Balice. W strukturze gospodarki, którą zdiagnozowano jako korzystną, szczególną rolę odgrywają duże przedsiębiorstwa, także o znaczeniu międzynarodowym. Ich działalność jest ważnym elementem, zapewniającym stabilną sytuację na lokalnym rynku pracy. Podkreślenia wymaga również zdecydowanie wyższy od średniej powiatowej i wojewódzkiej wskaźnik przedsiębiorczości, wyrażony odsetkiem podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy. Wskazuje on, że Gmina Zabierzów jest nie tylko miejscem przyciągającym dużych inwestorów, lecz stwarza korzystne warunki dla dynamicznego rozwoju sektora MŚP. Obrany dla potrzeb analiz wskaźnik innowacyjności pozwala określić Gminę Zabierzów jako ważny ośrodek rozwoju nowych technologii.

---

¹Małopolskie Obserwatorium Polityki Rozwoju (2011), *Badanie możliwości rozwojowych subregionów funkcjonalnych województwa małopolskiego. Raport końcowy z badania.*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków.

Turystyka, która została wyodrębniona jako specyficzny dział gospodarki i znacząca determinanta rozwoju gmin województwa małopolskiego, to jedyny obszar analizy, w którym Gmina Zabierzów notuje wyniki odbiegające in minus od poziomu wyznaczonego przez przeciętną dla województwa. Jest to wynikiem sprzężenia relatywnie słabej bazy turystycznej w gminie z ogromnym potencjałem Krakowa w tym zakresie. Postrzeganie Gminy Zabierzów jako ośrodka biznesu, przedsiębiorczości i innowacji powinno iść w parze z wizerunkiem gminy aktywnej, rekreacyjnej.

Elementem przyciągającym zwiedzających do Gminy Zabierzów jest **atrakcyjność przyrodnicza** tego terenu. Te walory zdecydowały o objęciu znacznego obszaru Gminy ochroną prawną: włączeniu do parków krajobrazowych (Dolinki Krakowskie, Tenczyński Park Krajobrazowy), utworzeniu rezerwatów przyrody (Dolina Kluczwody, Wąwóz Bolechowicki i Skała Kmity) oraz ustanowieniu licznych pomników przyrody. Bogactwo przyrodnicze Gminy Zabierzów obliguje do należytego jego zabezpieczenia przez infrastrukturę służącą ochronie środowiska i promowanie postaw ekologicznych. Jak do tej pory wskaźniki opisujące troskę o środowisko w Gminie Zabierzów nie były dostatecznie satysfakcjonujące, do czego przyczynia się w znacznym stopniu wzmożona aktywność gospodarcza. Połączenie wysokiego potencjału gospodarczego z interesującymi walorami przyrodniczymi można uznać za wyjątkowy atut, będący jednocześnie poważnym wyzwaniem w zapewnieniu równowagi między tymi dwoma elementami rzeczywistości społeczno-gospodarczej Gminy.

Ważnym uwarunkowaniem korzystnych tendencji w Gminie Zabierzów jest dobry poziom **dostępności komunikacyjnej**. Miejscowości Gminy usytuowane są w sieci ważnych traktów komunikacyjnych, wśród których można wymienić autostradę A4, drogę krajową nr 79 i drogę wojewódzką nr 774. Mieszkańcy Gminy mają także zapewniony bezpośredni dostęp do transportu kolejowego, gwarantowany przez linię kolejową z Krakowa na Śląsk. Wyrazem świadomości, jak istotną determinantą rozwoju tego terenu jest dostępność komunikacyjna, było utworzenie przez prywatnego inwestora stacji kolejowej przy Kraków Business Park. Pozostaje do rozwiązania problem przepustowości głównych arterii łączących Gminę z Krakowem. Inwestycje te niestety leżą poza kompetencjami Gminy. Poziom infrastruktury teleinformatycznej kształtuje się na podobnie wysokim poziomie, umożliwiając większości mieszkańców Gminy dostęp do szerokopasmowego Internetu.

Poziom **jakości życia**, mierzony stanem i dostępnością do podstawowych usług, na ogół zapewnianych przez sektor publiczny (ochrona zdrowia, edukacja, gospodarka komunalna, infrastruktura wsparcia społecznego), w Gminie Zabierzów, jak i w powiecie krakowskim oscyluje wokół poziomu wyznaczonego przez przeciętną dla województwa. Poszczególne składowe tego obszaru kształtują się jednak nieco odmiennie. Przede wszystkim skala pomocy socjalnej w Gminie Zabierzów jest zdecydowanie mniejsza niż w ogóle województwa. Można by rzec, że marginalny odsetek mieszkańców jest objęty pomocą ze strony sektora publicznego, co można uznać za pochodną ogólnie korzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Na komfort życia w Gminie Zabierzów pozytywnie wpływa także dobry stan gospodarki komunalnej (dostępność do sieci podstawowych mediów, stan gospodarki mieszkaniowej) i jakość edukacji (komputeryzacja szkół, ich dobre wyniki na tle całego kraju, objęcie znacznego odsetka dzieci wychowaniem przedszkolnym). Relacja wielkości podaży usług opieki zdrowotnej do popytu na nie jest w Gminie mniej korzystna niż w ogóle województwa małopolskiego. Ponadto pewnych bodźców wymaga sfera kultury,

także kultury fizycznej. Oczekiwać tu można skuteczniejszych kroków w kierunku inicjowania i wspomagania przedsięwzięć kulturalnych i sportowych.

Poziom **kapitału ludzkiego**, badany w dwóch płaszczyznach (potencjał demograficzny, obejmujący m.in. analizę struktury ludności i tendencji w procesach demograficznych oraz potencjał intelektualny, mierzony m.in. poziomem wykształcenia ludności oraz wynikami uczniów szkół), w Gminie Zabierzów i powiecie krakowskim oscyluje wokół poziomu wyznaczonego przez średnią dla województwa. Jest on w znacznym stopniu pochodną analizowanych wcześniej potencjałów. Wartość wskaźnika kapitału ludzkiego w wymiarze jakościowym wynika ze zdiagnozowanej sprawności szkół w kształceniu na wysokim poziomie. Z kolei ukształtowanie procesów demograficznych można uznać za pośredni miernik poziomu warunków życia i gospodarowania. Gmina Zabierzów – jak pozostałe gminy powiatu krakowskiego, charakteryzuje się wysokim dodatnim saldem migracji. Na usytuowanie potencjału demograficznego Gminy Zabierzów poniżej poziomu wyznaczonego przez województwo wpływa fakt niezwykle wysokich wartości salda migracji innych gmin grupy porównawczej, a także utrzymujący się ujemny przyrost naturalny.

Obszar **zarządzania rozwojem** to kolejna mocna strona Gminy Zabierzów. Na wynik w tym obszarze w znacznym stopniu ma wpływ wyróżniający poziom kapitału społecznego, ogniskujący się w silnej partycypacji społecznej przez udział w wyborach i działalność w organizacjach pozarządowych. Doświadczenie nabyte w ubieganiu się o środki unijne owocuje dużym stopniem korzystania z takiego źródła finansowania przedsięwzięć, co buduje wysoką wartość wskaźnika zarządzania publicznego. Bariery rozwoju w długim okresie może okazać się stan finansów publicznych, którego głównym mankamentem jest wysoki poziom zadłużenia. Gmina broni się jednak wysokim wskaźnikiem samofinansowania inwestycji. Dyscyplina w zakresie gospodarowania finansami publicznymi jest ważnym elementem, warunkującym długookresową zdolność sektora publicznego do inicjowania i wspomagania rozwoju.

Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S -> STRENGTHS, czyli silne strony

W -> WEAKNESSES, czyli słabe strony

O -> OPPORTUNITIES, czyli okazje

T -> THREATS, czyli zagrożenia

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten można przeprowadzić również w inny sposób, mianowicie: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli wady i zagrożenia

ANALIZA SWOT – GMINA ZABIERZÓW

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
<u>SILNE STRONY</u>	<u>SŁABE STRONY</u>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie Gminy w bliskiej odległości od stolicy województwa – Krakowa; 2. Wysoka i zróżnicowana dostępność komunikacyjna: <ul style="list-style-type: none"> o autostrada A4, o MPL Kraków-Balice, o linia kolejowa E30, o czynne stacje kolejowe, o droga krajowa nr 79. 3. Przynależność do Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego (umożliwiająca korzystanie ze Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych); 4. Bliskość aglomeracji śląskiej; 5. Położenie na przecięciu szlaków komunikacyjnych – duża liczba osób odwiedzających gminę, przejeżdżających przez teren gminy; 6. Różnorodność funkcjonalno-przestrzenna, współwystępowanie obszarów przyrodniczo-krajobrazowych, terenów mieszkalnych i usługowych, stref aktywności gospodarczej; 7. Unikatowe bogactwo przyrodnicze – Dolinki Krakowskie, występowanie skał wapiennych, rezerваты i pomniki przyrody; 8. Dziedzictwo kulturowe, obiekty z wielowiekową tradycją; 9. Dostępność terenów rekreacyjnych, popularność turystyczna wśród mieszkańców Krakowa; 10. Sieć nieutwardzonych szlaków rowerowych i turystycznych szlaków pieszych – sieć spójna z sąsiednimi gminami; 11. Wysokie zainteresowanie inwestycyjne gminą; 12. Ponad 2,5 tys. zarejestrowanych podmiotów gospodarczych; 13. Specjalna Strefa Ekonomiczna Kraków-Zabierzów; 14. Wysoki odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych; 15. Współpraca administracji samorządowej z inwestorami; 16. Nawiązanie form współpracy pomiędzy 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Problemy komunikacyjne: <ul style="list-style-type: none"> o Wysoki poziom hałasu, o Zanieczyszczenie powietrza, o Natężenie ruchu, 2. Brak połączeń komunikacyjnych pomiędzy poszczególnymi miejscowościami wewnątrz Gminy; 3. Brak obwodnicy, przebieg drogi krajowej przez centrum Zabierzowa; 4. Wysokie koszty utrzymania transportu publicznego; 5. Brak utwardzonych dróg rowerowych o funkcjach komunikacyjnych – z Zabierzowa do Krakowa, pomiędzy miejscowościami w gminie; 6. Niewystarczająca turystyczna baza noclegowa, brak tanich form noclegowych; 7. Zanieczyszczenie rzek i potoków - śmieci; 8. Niewystarczająca ochrona miejsc cennych przyrodniczo – narastająca zabudowa na tych terenach; 9. Brak podaży gminnych terenów inwestycyjnych; 10. Rosnące bezrobocie, szczególnie wśród osób młodych i z wyższym wykształceniem; 11. Niski poziom podstawowej opieki zdrowotnej; 12. Brak oferty opieki dla dzieci do lat 3 – w kontekście ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3; 13. Niewystarczająca oferta dla osób starszych, potrzeba kontynuacji działalności UTW i innych form (kluby seniora); 14. Niewystarczająca liczba miejsc w ośrodkach wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych; 15. Oferta kulturalna i rekreacyjna nie obejmująca wszystkich potrzeb mieszkańców – duży potencjał demograficzny gminy; 16. Brak miejsc spotkań dla młodzieży; 17. Niewystarczająca baza infrastrukturalna instytucji kultury; 18. Niewystarczająca ilość mieszkań

<p>przedsiębiorcami, władzami gminy oraz placówkami edukacyjnymi w zakresie rozwoju kształcenia zawodowego (Małopolska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości) oraz wyższego (Politechnika Krakowska).</p> <p>17. Wysoki poziom wpływów budżetowych;</p> <p>18. Wysoki odsetek mieszkańców zadowolonych z życia na terenie Gminy;</p> <p>19. Dobra infrastruktura edukacyjna wysoka jakość nauczania;</p> <p>20. Gminny program stypendialny;</p> <p>21. Wysoki odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną.</p> <p>22. Istotne możliwości pomocy osobom wymagającym wsparcia, zagrożonym wykluczeniem społecznym;</p> <p>23. Dostępna i atrakcyjna oferta sportowa dająca możliwość rozwoju kapitału społecznego wśród dzieci i młodzieży;</p> <p>24. Działalność animatorów kultury, aktywność grup nieformalnych;</p> <p>25. Wysoka aktywność organizacji pozarządowych działających w sferze usług społecznych;</p> <p>26. Dostępność świetlic środowiskowych we wszystkich miejscowościach;</p> <p>27. Pełne pokrycie Gminy planem zagospodarowania przestrzennego;</p> <p>28. Rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa;</p> <p>29. Krótki czas oczekiwania na pozwolenie na budowę;</p> <p>30. Obowiązujące i aktualne studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;</p>	<p>socjalnych i chronionych;</p> <p>19. Ujemne wskaźniki przyrostu naturalnego;</p> <p>20. Izolowanie się nowych mieszkańców, niski poziom tożsamości lokalnej osób napływowych;</p> <p>21. Brak dostępu do sieci światłowodowej na niektórych obszarach gminy.</p>
<p>CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE</p>	
<p style="text-align: center;"><u>SZANSE</u></p> <p>1. Nowa perspektywa finansowa funduszy Unii Europejskiej;</p> <p>2. Rozwój transportu intermodalnego;</p> <p>3. Plan inwestycyjny Portu Lotniczego;</p> <p>4. Rozwój transportu aglomeracyjnego (systemy Park&Ride, kolej aglomeracyjna, węzły przesiadkowe);</p> <p>5. Połączenie komunikacyjne lotniska z Krakowem linią kolejową;</p> <p>6. Rosnąca popularność aktywnych form spędzania czasu wolnego, rozwój</p>	<p style="text-align: center;"><u>ZAGROŻENIA</u></p> <p>1. Koszty utrzymania infrastruktury sieciowej;</p> <p>2. Problemy organizacyjne i niska efektywność PKP;</p> <p>3. Niechęć części mieszkańców dla lokowania inwestycji gospodarczych w pobliżu terenów mieszkaniowych.</p> <p>4. Zwolnienia i ulgi podatkowe dla dużych przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie Gminy;</p> <p>5. Postępujący proces starzenia się</p>

<p>turystyki jednodniowej i specjalistycznej;</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Możliwości i wsparcie rozwoju różnych form opieki dla dzieci do lat 3; 8. Dostępność środków finansowych na rozwój aktywności kulturalnej mieszkańców (programy rządowe i unijne); 9. Aktywizacja nowych mieszkańców gminy, wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej; 10. Utrzymująca się atrakcyjność osadnicza terenów Gminy; 11. Rozwój współpracy międzygminnej i międzysektorowej.	<p>społeczeństwa;</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. System kształcenia zawodowego niedostosowany do potrzeb rynku pracy; 7. Problemy finansowe publicznej służby zdrowia.
---	--

Wyzwania rozwojowe

W wyniku dyskusji nad zasobami wewnętrznymi oraz otoczeniem Gminy Zabierzów, a także w oparciu o wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej, można sformułować kilka wyzwań społeczno-gospodarczych, stojących przed wspólnotą samorządową. Na pierwszy plan wyłaniają się potrzeby w zakresie ciągłego dynamizowania rozwoju gospodarczego i wykorzystania atutów Gminy (bliskość Krakowa, tereny inwestycyjne, powiązania komunikacyjne, itp.).

Jednym z istotnych wyzwań dla Gminy Zabierzów jest również zachowanie równowagi przestrzennej pomiędzy terenami cennymi przyrodniczo (a zarazem atrakcyjnymi turystycznie i rekreacyjnie) a obszarami przeznaczanymi pod zabudowę mieszkaniową i gospodarczą.

Do pozostałych wyzwań o charakterze strategicznym zaliczyć należy aktywizację społeczności lokalnej oraz rozwój usług publicznych, które w kontekście dużej migracji na teren gminy, wymagają ciągłego monitoringu i doskonalenia.

Wyzwania niniejsze szerzej zostały opisane poniżej. Na ich kanwie zidentyfikowano strategiczne obszary rozwoju.

Wyzwania rozwojowe Gminy Zabierzów do 2020 r.:

⇒ **Utrzymywanie silnej pozycji gospodarczej Gminy Zabierzów na mapie Małopolski.**

Zabierzów należy do gmin bardzo atrakcyjnych gospodarczo. Bezpośrednie sąsiedztwo z Krakowem, położenie względem autostrady A4, portu lotniczego Kraków-Balice, linii kolejowej E30, czy DK 79 stwarza doskonałe warunki dla lokowania działalności gospodarczych. Przekłada się to m.in. na dużą liczbę firm działających na terenie gminy, funkcjonowanie specjalnej strefy ekonomicznej oraz wysoki poziom przedsiębiorczości społeczności lokalnej. Jednak utrzymywanie silnej pozycji gospodarczej gminy wymaga i będzie wymagać w przyszłości wielu zabiegów związanych z przewyższaniem pojawiających się trudności, które już teraz stanowią pewne bariery rozwojowe. Do trudności tych zaliczyć należy niewystarczającą ilość terenów inwestycyjnych, które gmina może zaoferować potencjalnym inwestorom. W zasadzie, obecnie przygotowywany jest już ostatni obszar zainwestowania gospodarczego na gruntach samorządowych. Problemem zaczyna być brak terenów gminnych nadających się do tworzenia nowych stref aktywności gospodarczej. Dodatkowo, wiele terenów stanowi cenne ekosystemy przyrodnicze i krajobrazowe, chronione różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu, co wymusza takie planowanie rozwoju stref gospodarczych, aby nie ingerowały one w obszary przyrodnicze. Zachowanie równowagi pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo a terenami przeznaczonymi pod budownictwo mieszkaniowe i gospodarcze jest wręcz osobnym wyzwaniem strategicznym. W najbliższej perspektywie należy wykorzystywać różnorodne mechanizmy pozyskiwania nowych gruntów pod zainwestowanie gospodarcze (nieingerujących w obszary przyrodnicze i rekreacyjne), takich jak m.in.: aktualizowanie planów zagospodarowania przestrzennego gminy, zawiązywanie partnerstw publiczno-prywatnych w zakresie tworzenia stref aktywności gospodarczej (strefy aktywności

gospodarczej na gruntach prywatnych), skupowanie gruntów przez samorząd, przeprowadzanie procesów scaleniowych, itp. Wiele z tych mechanizmów będzie finansowana w nowej perspektywie 2014-2020 ze środków europejskich.

Znaczącym problemem gmin położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dużych aglomeracji miejskich jest miejsce odprowadzania podatków przez część społeczności *de facto* zamieszkującej na terenie tych gmin. Zjawisko to dotyka również Zabierzowa. Duża migracja na atrakcyjne mieszkaniowo tereny gminy, w znacznej części zamożnych mieszkańców Krakowa, powoduje szybkie tempo wzrostu demograficznego, rekompensując przeciętne wyniki przyrostu naturalnego. Jednak nowi mieszkańcy gminy często nie zmieniają miejsca zameldowania lub nie wskazują danej gminy jako miejsca zamieszkania, a co za tym idzie budżet gminy nie może mieć udziałów w odprowadzanych przez nich podatkach dochodowych. Zabierzów prowadzi konsekwentnie kampanię informacyjną pod hasłem „Czy chcesz aby Twoje podatki wracały do Ciebie?” Działania te należy kontynuować, szczególnie w odniesieniu do nowych mieszkańców gminy.

⇒ **Zapewnienie równowagi przestrzennej pomiędzy terenami gospodarczymi i mieszkaniowymi a obszarami cennymi przyrodniczo.**

Gmina Zabierzów, położona w Parku Krajobrazowym Dolinki Krakowskie, oferuje bardzo atrakcyjne tereny rekreacyjne i turystyczne. Stanowi zarazem jedną z najpopularniejszych destynacji osadniczych w otoczeniu Krakowa. Walory przyrodniczo-krajobrazowe są wielkim atutem i zasobem gminy. Jednak stanowią również magnes osadniczy, a dobre położenie gminy oddziałuje na atrakcyjność inwestycyjną. Stąd też na środowisko przyrodnicze gminy wywierana jest presja ze strony nowych obszarów mieszkaniowych i gospodarczych, ale również ze strony dużego ruchu rekreacyjno-turystycznego. Wyzwaniem jest utrzymywanie równowagi pomiędzy ochroną obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo, a rosnącą powierzchnią terenów mieszkaniowych i gospodarczych. Należy ją utrzymywać poprzez odpowiednie regulacje prawne w zakresie planowania przestrzennego oraz ich konsekwentne egzekwowanie.

⇒ **Rozwiązywanie problemów komunikacyjnych.**

Mimo bliskiego położenia względem Krakowa oraz ważnych szlaków transportowych, Zabierzów boryka się z istotnymi problemami komunikacyjnymi. Należy do nich m.in. duże natężenie ruchu i niewystarczająca przepustowość DK 79, która jest trasą alternatywną dla płatnej autostrady A4 (Kraków – Śląsk), a jednocześnie główną drogą dojazdową z terenu gminy do Krakowa. Duży ruch tranzytowy oraz szybko rosnący ruch lokalny (związany z dużym przyrostem nowych mieszkańców gminy Zabierzów i gmin sąsiednich) powoduje znaczne wydłużenie czasu dojazdu do pobliskiego Krakowa (szczególnie w godzinach szczytu), zwiększa niebezpieczeństwo występowania zdarzeń drogowych i obniża istotnie komfort zamieszkiwania. Niezbędne wydają się inwestycje w drogi obwodnicowe miejscowości na terenie gminy (szczególnie Zabierzowa) oraz zwiększanie przepustowości na wszystkich drogach dojazdowych do Krakowa. W tym zakresie niezbędna jest współpraca gminy z instytucjami państwowymi oraz Miastem Krakowem, w gestiach których leżą niniejsze zadania inwestycyjne. Duże nadzieje na poprawę sytuacji wiązane są z budową Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej w ramach

MRPO na lata 2014-2020, wraz z systemem parkingów park&ride i wspólnym biletem komunikacyjnym. Projekt ten przeżywa jednak istotne trudności koncepcyjno-realizacyjne i ostatecznie nie jest jasne w jakiej postaci zostanie zrealizowany.

Osobnym wyzwaniem rozwojowym dla Gminy Zabierzów jest również trwająca rozbudowa portu lotniczego Kraków-Balice, która wiąże się ze zwiększeniem możliwości przewozowych portu lotniczego. Inwestycja ta, posiadając niewątpliwie atuty również dla gminy Zabierzów (np. nowe obszary zainwestowania gospodarczego), wiąże się również z zagrożeniami w postaci rozszerzenia strefy hałasu, zwiększeniem problemów komunikacyjnych, itp. Władze portu lotniczego gotowe są do współpracy i dialogu na rzecz jak najlepszego rozwiązywania ewentualnych problemów.

⇒ **Włączenie oferty turystyczno-rekreacyjnej gminy w obieg gospodarczy.**

Obszar Gminy Zabierzów stanowi jeden z najbardziej atrakcyjnych terenów turystyczno-rekreacyjnych w otoczeniu Krakowa. Jurajski krajobraz Dolinek Krakowskich, szlaki piesze i rowerowe, obiekty zabytkowe, rezerваты przyrody i inne atrakcje są powszechnie znane wśród mieszkańców Krakowa. Potencjał ten wydaje się jednak niewykorzystany w pełnym zakresie. Przeważają pobyty rekreacyjne w weekendy (wycieczki rowerowe, spacerzy piesze, itp.), które mimo znacznej liczby odwiedzających nie generują istotnych przychodów dla społeczności lokalnej w skali całej gminy. Niezbędne jest tworzenie coraz nowszych atrakcji turystyczno-rekreacyjnych i produktów przynoszących dochody, przyciągających stopniowo również turystów zagranicznych odwiedzających pobliski Kraków. Trwałe miejsce gmin jurajskich na mapie turystycznej Małopolski będzie zapewnione tylko w przypadku organizacji takiej oferty, która przynajmniej na jeden dzień zainteresuje turystów zagranicznych, tłumnie odwiedzających tak konkurencyjne destynacje jak Kraków, Wieliczka, Oświęcim. Osiągnięcie tego wyzwania wymaga trwałej i konsekwentnej współpracy wielu samorządów, organizacji turystycznych, kapitału prywatnego. Niezbędny jest również zrównoważony rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej.

⇒ **Integracja i aktywność społeczności lokalnej.**

Wyzwanie niniejsze wiąże się ze stałym procesem napływu nowych mieszkańców na tereny gmin bezpośrednio sąsiadujących z dużymi aglomeracjami miejskimi, oferującymi atrakcyjne obszary mieszkaniowe. Taką gminą jest Zabierzów, charakteryzujący się bardzo dużym dodatnim saldem migracji zewnętrznych. Napływ nowych mieszkańców spowodowany jest zjawiskiem suburbanizacji, występującym w całej Polsce, polegającym na przenoszeniu się mieszkańców dużych miast na tereny podmiejskie, w poszukiwaniu lepszych warunków zamieszkania. Gmina Zabierzów oferuje relatywnie dobre połączenia komunikacyjne z Krakowem (jako miejscem pracy, ośrodkiem edukacyjnym, kulturalnym i handlowym), doskonałe warunki przyrodnicze, wysoki standard usług publicznych. Napływ nowych mieszkańców jest z pewnością zjawiskiem pożądanym – niweluje niekorzystne wskaźniki demograficzne, jak np. niski przyrost naturalny, czy niż demograficzny w szkołach. Jednak szybkie tempo przyrostu liczby mieszkańców gminy może również powodować określone problemy społeczne. Wśród możliwych zagrożeń wymienia się zjawisko izolacji części nowych mieszkańców gminy od reszty społeczności lokalnej.

Zdarza się bowiem, że nowo osiedleni mieszkańcy nie uczestniczą aktywnie w życiu gminy, nie utrzymują kontaktów sąsiedzkich, pracując w Krakowie dowożą dzieci do szkół w mieście. Podobne postawy części nowych mieszkańców gminy powodują podział w społecznościach wiejskich, co nie sprzyja integracji i rozwojowi kapitału społecznego. Należy podejmować działania na rzecz włączania nowych mieszkańców do życia wspólnot lokalnych. Duża rola w tym zakresie leży po stronie sołtysów i rad sołeckich, lokalnych organizacji pozarządowych, szkół i innych instytucji. Z problemem izolacji części nowych mieszkańców gminy wiąże się również aspekt wyboru oficjalnego miejsca zamieszkania, warunkującego miejsce odprowadzania podatków – problem omawiany w wyzwaniu gospodarczym. Nowi mieszkańcy gminy to najczęściej osoby o wysokim statusie majątkowym, jednak poprzez figurowanie przy „starym” miejscu zamieszkania (najczęściej Kraków), budżet gminy nie posiada udziału w płaconych przez nich podatkach dochodowych, świadcząc jednocześnie wszystkie usługi publiczne wobec tych mieszkańców. Wyzwaniem jest prowadzenie takich działań, aby jak największą liczbę nowych mieszkańców gminy przekonać do wskazywania miejsca zamieszkania na terenie gminy Zabierzów (kampanie informacyjne i edukacyjne). Wyzwaniem jest również aktywizacja „starych” mieszkańców gminy do podejmowania inicjatyw oddolnych i realizowania własnych aspiracji w grupach sformalizowanych i nieformalnych. Można to osiągać poprzez utrzymywanie wysokiej jakości kształcenia od pierwszych jego etapów, angażowanie mieszkańców do świadomego udziału w kulturze oraz inicjatywach lokalnych, kreowanie wartości przedsiębiorczych i estetycznych. Przyczyni się to do zapewnienia odpowiedniej zaradności i operatywności mieszkańców, odpowiedzialności za dobro wspólne oraz przedsiębiorczości.

⇒ **Zapewnienie wysokiej jakości usług publicznych.**

Realizacja tego aspektu przyszłości Gminy Zabierzów wymaga wykazania się regionalną konkurencyjnością, w znaczeniu budowy oferty usług publicznych o wysokiej jakości. Mowa głównie o usługach edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, administracyjnych, które jako kompleksowa oferta społeczna nierzadko decyduje o jakości kapitału społecznego. Gmina Zabierzów, poprzez swoje dogodne położenie stanowi atrakcyjny teren osadniczy, ale jednocześnie musi sprostać wyzwaniom zapewnienia wysokiej jakości usług coraz większej liczbie mieszkańców (często posiadających wygórowane oczekiwania). Wobec ogólnokrajowych, niekorzystnych tendencji demograficznych, rozwój funkcji rezydencjonalnych i osadniczych gminy należy postrzegać jako poważną szansę rozwojową, a każdego nowego mieszkańca jako swoistego inwestora (klienta wszystkich usług świadczonych na obszarze gminy). Rozwój silnego centrum usług publicznych jest warunkiem koniecznym, aby tę szansę wykorzystać. Należy jednak zwrócić szczególną uwagę na równoległą optymalizację kosztów funkcjonowania usług publicznych i administracyjnych (szczególnie w przypadku rosnącej liczby osób korzystających z usług), ponieważ mogą one stanowić poważne zagrożenia dla budżetu gminnego. Ważnym aspektem w tym kontekście może być współpraca międzysektorowa (z organizacjami pozarządowymi) na rzecz rozwoju i poprawy efektywności (zmniejszanie kosztów) niektórych usług publicznych oraz ciągłe doskonalenie systemów zarządczych, które bezpośrednio wpływają na jakość usług administracyjnych.

Wizja i misja rozwoju Gminy Zabierzów

Wizja rozwoju Gminy Zabierzów stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2020 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota Gminy, tj. władze samorządowe Gminy oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza Gmina. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

WIZJA „GMINA ZABIERZÓW 2020”

W 2020 roku Gmina Zabierzów w pełni korzysta ze swojego położenia względem stolicy województwa oraz głównych szlaków komunikacyjnych. Rozwinęły się konkurencyjne i innowacyjne sektory gospodarki oraz ośrodki badawcze w nowoczesnych strefach aktywności inwestycyjnej, generując nowe miejsca pracy. Walory turystyczne w szerszym zakresie włączane są w obieg gospodarczy. Dbłość o ochronę obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo zapewnia równowagę przestrzenną. Integracja społeczna przynosi korzyści w postaci polepszenia jakości usług komercyjnych i publicznych oraz standardów życia.

Misja jest nadrzędnym celem rozwoju Gminy Zabierzów. Określa ona również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy Zabierzów, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego – liderów lokalnych, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców. Ponadto władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju Gminy Zabierzów, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

MISJA ROZWOJU GMINY ZABIERZÓW

Naszą misją jest inicjowanie zrównoważonego rozwoju Gminy Zabierzów w partnerstwie z sektorem biznesowym i pozarządowym. Chcemy wspólnie kreować wizerunek Gminy Zabierzów jako miejsca przyjaznego do życia, prowadzenia działalności gospodarczej i realizacji własnych aspiracji.

Plan operacyjny Strategii

Priorytety wyszczególnione w strategii wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy Zabierzów do 2020 roku i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych. Ze względu na stwarzanie w perspektywie długookresowej największych możliwości wzrostu, uznane one zostały za najważniejsze. Wyodrębniono zatem cztery obszary priorytetowe, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

PRIORYTET 1.	GOSPODARKA LOKALNA;
PRIORYTET 2.	KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY;
PRIORYTET 3.	DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO;
PRIORYTET 4.	DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I OCHRONA ŚRODOWISKA;

Dla każdego z obszarów priorytetowych sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2020 roku), z którego wynikają cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania i projekty do realizacji. **Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty Gminy Zabierzów w perspektywie długofalowej.**

Ponadto, dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwoju stworzono listę rekomendowanych mierników. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu realizacji oraz aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi bazową propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami jednostek wdrażających.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020.

<p>GOSPODARKA LOKALNA</p>	<p>KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY</p>	<p>DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO</p>	<p>DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I OCHRONA ŚRODOWISKA</p>
<p><i>Cel strategiczny:</i> Doskonalenie oferty gospodarczej i inwestycyjnej Gminy Zabierzów</p>	<p><i>Cel strategiczny:</i> Oferowanie usług publicznych wysokiej jakości i wzmacnianie kapitału społecznego</p>	<p><i>Cel strategiczny:</i> Rozwój oferty spędzania czasu wolnego na terenie Gminy Zabierzów</p>	<p><i>Cel strategiczny:</i> Wysoka dostępność komunikacyjna i bezpieczeństwo ekologiczne</p>
<p>Cel operacyjny I.1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka</p> <p>Cel operacyjny I.2 Rozwój przedsiębiorczości lokalnej</p> <p>Cel operacyjny I.3 Rozwój kapitału intelektualnego</p>	<p>Cel operacyjny II.1 Doskonalenie jakości usług edukacyjnych</p> <p>Cel operacyjny II.2 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno- sportowej</p> <p>Cel operacyjny II.3 Skuteczny system zarządzania Gminą</p> <p>Cel operacyjny II.4 Wzmacnianie sektora pozarządowego i inicjatyw obywatelskich</p> <p>Cel operacyjny II.5 Integrująca polityka społeczna</p> <p>Cel operacyjny II.6 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego</p>	<p>Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>Cel operacyjny III.2 Włączanie w obieg gospodarczy oraz ochrona dziedzictwa kulturowego gminy</p>	<p>Cel operacyjny IV.1 Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Zabierzów</p> <p>Cel operacyjny IV.2 Wysoka wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna</p>

PRIORYTET I – GOSPODARKA LOKALNA

Cel strategiczny:

Doskonalenie oferty gospodarczej i inwestycyjnej Gminy Zabierzów

Strategia postępowania:

Jednym z podstawowych celów rozwojowych Gminy Zabierzów jest wzmacnianie silnych podstaw jej potencjału gospodarczego w ramach szerszego organizmu gospodarczego, jakim jest aglomeracja krakowska. Wśród kluczowych kierunków w tym zakresie wymienia się wzmacnianie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki lokalnej. W tym celu wśród działań strategicznych przewidzianych w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego dla obszaru aglomeracji krakowskiej postuluje się intensyfikację współpracy przedsiębiorstw i z jednostkami naukowymi oraz ośrodkami akademickimi i badawczymi. Rolą samorządu terytorialnego powinno być monitorowanie takich inicjatyw i włączanie się nawiązujące się partnerstwa. Szczególnie wsparciem władz samorządowych objęte być powinny z inwestycje z branży badawczo-rozwojowej, w tym nowopowstające przedsiębiorstwa typu spin-off.

Kolejną kluczową gałęzią rozwoju gospodarczego gminy będzie lokalna przedsiębiorczość. W tym obszarze główny nacisk kładzie się kształcenie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, a następnie wspieranie indywidualnych inicjatyw gospodarczych poprzez zintegrowany system doradztwa, szkoleń i pomocy finansowej. Jednostkami odpowiedzialnymi za inicjację i prowadzenie wymienionych działań są szeroko rozumiane instytucje otoczenia biznesu (IOB), rolą samorządu jest jednak nawiązywanie współpracy z podmiotami wsparcia przedsiębiorczości, a także wspomaganie ich w tym procesie. Rozwój przedsiębiorczości uwzględniać będzie także szerszą i bardziej intensywną współpracę pomiędzy podmiotami gospodarczymi a sferą edukacji i instytucjami pośredniczącymi, mając na celu lepsze dopasowanie kształcenia kadr do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Uwzględniając potrzeby w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, a także uspoźnianie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i instytucjami oświatowymi, do działań mających na celu rozwój gospodarczy Gminy włączono kierunki interwencji służące bezpośrednio rozwojowi kapitału intelektualnego mieszkańców. Wzmacnianie kapitału intelektualnego dającego podstawę do lepszej adaptacji mieszkańców do zmieniającego się otoczenia społecznego i gospodarczego uwzględniać będzie kształtowanie kompetencji kluczowych, zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego, wspieranie dzieci i młodzieży zarówno w wymiarze elitarnym i egalitarnym, doradztwo na wszystkich etapach kształcenia mające na celu wybór właściwej ścieżki edukacyjnej i pomoc w planowaniu kariery zawodowej, a także kształtowanie postaw związanych z kształceniem się przez całe życie.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZABIERZÓW NA LATA 2014-2020	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2011-2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i> Doskonalenie oferty gospodarczej i inwestycyjnej Gminy Zabierzów</p>	<p>OBSZAR 1. GOSPODARKA WIEDZY I AKTYWNOŚCI <i>Cel strategiczny:</i> Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców <i>Kierunki rozwoju:</i> 1.1. Rozwój kapitału intelektualnego, 1.2. Budowa infrastruktury regionu wiedzy, 1.3. Kompleksowe wsparcie nowoczesnych technologii, 1.4. Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia, 1.5. Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości</p>	<p>1.2 Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi</p>
	<p>OBSZAR 5. ROZWÓJ MIAST I TERENÓW WIEJSKICH <i>Cel strategiczny:</i> Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast oraz terenów wiejskich <i>Kierunek rozwoju:</i> 5.2. Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich.</p>	<p>2.2 Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p>

Cele operacyjne:

1.1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka

1.2 Rozwój przedsiębiorczości lokalnej

1.3 Rozwój kapitału intelektualnego

PRIORYTET I: GOSPODARKA LOKALNA

PRIORYTET: GOSPODARKA LOKALNA						
Cel strategiczny I: Doskonalenie oferty gospodarczej i inwestycyjnej Gminy Zabierzów						
Cele operacyjne	Kierunki interwencji	Ramy organizacyjne				
Cel operacyjny I.1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	I.1.1 Pozyskiwanie terenów i tworzenie stref aktywności gospodarczej (w tym specjalne strefy ekonomiczne, parki technologiczne, itp.) także we współpracy z sektorem prywatnym (nowy zasób gruntów)	<table border="1"> <thead> <tr> <th><u>Jednostka realizująca</u></th> <th><u>Jednostka monitorująca</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, uczelnie wyższe, przedsiębiorcy</td> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, uczelnie wyższe, przedsiębiorcy	Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>				
	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, uczelnie wyższe, przedsiębiorcy	Urząd Gminy Zabierzów				
	<u>Strategia postępowania:</u> W ramach kierunku interwencji przewiduje się zwiększenie dostępnej dotychczas powierzchni terenów inwestycyjnych, w tym ulokowanych w obrębie specjalnych stref ekonomicznych. W tym celu sektor publiczny powinien współpracować z prywatnymi właścicielami gruntów, zarówno w celu regulacji ich stanu prawnego, jak i wykorzystywania nieruchomości znajdujących się na potencjalnych obszarach inwestycyjnych oraz podejmowania działań doradczych i promujących działania inwestycyjne na terenie Gminy. Inicjatywy należy ściśle powiązać z procesem planowania przestrzennego w Gminie - zmiany przeznaczenia gruntów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Elementem kierunku interwencji powinno być również uzupełnianie braków infrastrukturalnych nowych terenów gospodarczych tj. zwiększanie ich dostępności komunikacyjnej w wymiarze drogowym i teleinformatycznych, a także uzbrojenie w media.	<u>Partnerzy:</u> Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości Właściciele nieruchomości Urząd Gminy Zabierzów				
I.1.2 Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości oraz innych form stowarzyszeniowych	<table border="1"> <thead> <tr> <th><u>Jednostka realizująca</u></th> <th><u>Jednostka monitorująca</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Instytucje otoczenia biznesu</td> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Instytucje otoczenia biznesu	Urząd Gminy Zabierzów	
<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>					
Instytucje otoczenia biznesu	Urząd Gminy Zabierzów					
<u>Strategia postępowania:</u> Inkubatory przedsiębiorczości w przeważającej mierze zorganizowane są przy uczelniach wyższych, stanowiąc wsparcie dla start-upów technologicznych, szczególnie wyrastających ze środowiska akademickiego (spin-off). Wypracowane w tym obszarze wzorce powinny zostać w większym stopniu zaimplementowane na innych polach wzmocnienia gospodarki innowacyjnej. Szeroko wachlarz możliwych form wspierania rozwoju inicjatyw gospodarczych (m.in. finansowanie kapitałowe, konkursy biznesplanów, pomoc prawna, pomoc logistyczna, udostępnienie powierzchni biurowej) stanowić powinien element budowania sieci relacji i powiązań na poziomie krajowym oraz międzynarodowym, wzmocniając organizacyjną zdolność nowych przedsiębiorstw. Gmina Zabierzów, z racji swojego położenia względem Krakowa i dostępności komunikacyjnej, może być docelową lokalizacją inkubatorów przedsiębiorczości i innych form wsparcia biznesowego. Możliwa jest również adaptacja budynków na funkcje inkubatorów dla małej przedsiębiorczości (powierzchnia biurowa, magazynowa, usługi wspólne) z wykorzystaniem środków zewnętrznych w perspektywie 2014-2020.	<u>Partnerzy:</u> Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego Uczelnie wyższe Jurajska Izba Gospodarcza Instytucje otoczenia biznesu Organizacje pozarządowe					

	I.1.3 Wspieranie lokowania inwestycji z branży badawczo-rozwojowej	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, uczelnie wyższe, przedsiębiorcy	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Elementem budowy przewagi konkurencyjnej gospodarki Gminy Zabierzów powinno być wsparcie lokowania na tym terenie inwestycji z branży badawczo-rozwojowej – laboratoria, ośrodki badawcze, centra usługowe dla firm. Wysokie wskaźniki podmiotów gospodarczych z tego obszaru stanowią o potencjalnej atrakcyjności Gminy dla inwestorów z branży B+R. Wsparcie władz publicznych dla wykorzystania tego potencjału uwzględnić może m.in. pozyskiwanie do współpracy partnerów ze sfery akademickiej, budowanie trwałych relacji pomiędzy krakowskimi uczelniami wyższymi a potencjalnymi inwestorami, wsparcie wymiany informacji pomiędzy przedsiębiorcami (stworzenie klastra technologicznego).	<u>Partnerzy:</u> Uczelnie wyższe i instytuty badawcze Centra Transferu Technologii Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Samorządy partnerskie Instytucje otoczenia biznesu Prywatni przedsiębiorcy	
	I.1.4 Wsparcie instytucjonalne dla inwestorów	<u>Jednostka realizująca</u> Instytucje otoczenia biznesu	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> W ramach kierunku interwencji postuluje się podejmowanie działań informacyjnych i doradczych dla podmiotów zainteresowanych rozwojem inwestycyjnym na terenie Gminy Zabierzów. System wsparcia powinien łączyć w sobie możliwe instrumenty leżące po stronie administracji centralnej jak i władz samorządowych. Działania te obejmować mogą m.in.: pomoc w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na inwestycje, w tym ze szczególnym uwzględnieniem środków z programów operacyjnych, pomoc w kontaktach z administracją różnych szczebli oraz strefami ekonomicznymi w otoczeniu, ustanowienie kontaktów z uczelniami wyższymi, centrami badawczo-rozwojowymi, innymi instytucjami otoczenia biznesu. Kompleksowa i efektywna obsługa inwestora powinna także dostarczać informacji o otoczeniu makroekonomicznym obszaru prowadzenia działalności, zasobach na rynku pracy, możliwych zachętach inwestycyjnych itp.	<u>Partnerzy:</u> Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego Jurajska Izba Gospodarcza Instytucje otoczenia biznesu Prywatni Przedsiębiorcy	
	I.1.5 Wspieranie działań zwiększających dostępność szybkiego Internetu dla mieszkańców i przedsiębiorców	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, operatorzy telekomunikacyjni	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów

	<p><u>Strategia postępowania:</u> Wzmacnianie dostępności teleinformatycznej rozumianej jako zapewnienie wszystkim mieszkańcom i firmom dostępu do szybkiego i bardzo szybkiego Internetu szerokopasmowego jest jednym z kluczowych celów „europejskiej agendy cyfrowej” - planu Unii Europejskiej zakładającego maksymalne zwiększenie korzyści społecznych i gospodarczych związanych z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak i Strategii Europa 2020. Tym samym wspieranie działań zwiększających dostępność szybkiego Internetu, w tym współpraca z operatorami telekomunikacyjnymi stanowiąc powinny jeden z elementów rozwoju gospodarczego Gminy. Elementem wsparcia działań będą możliwości pozyskania na ten cel środków zewnętrznych płynących z funduszy Unii Europejskiej.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Komunikacji Elektronicznej Urząd Gminy Zabierzów Przedsiębiorcy Mieszkańcy</p>				
<p>Cel operacyjny I.2 Rozwój przedsiębiorczości lokalnej</p>	<p>I.2.1 Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie realizacji działań doradczych i informacyjnych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości wśród społeczności lokalnej</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><u>Jednostka realizująca</u></th> <th><u>Jednostka monitorująca</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Instytucje otoczenia biznesu</td> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Instytucje otoczenia biznesu	Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>				
	Instytucje otoczenia biznesu	Urząd Gminy Zabierzów				
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Funkcjonujące instytucje otoczenia biznesu prowadzą szereg akcji informacyjnych dla istniejących oraz potencjalnych przedsiębiorców. Szczególnie poszukiwane są informacje na temat zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji oraz zakładania działalności gospodarczej, w tym metod pozyskiwania środków z funduszy Unii Europejskiej. Rolą władz samorządowych w tym obszarze jest aktywne reagowanie na zapotrzebowanie płynące w tym obszarze ze strony lokalnej społeczności. W ramach przykładów wsparcia osób zakładających działalność gospodarczą wymienić można m.in. organizowanie szkół przedsiębiorczości, konkursów na pomysły biznesowe, praktyk i staży w start-upach.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego Uczelnie wyższe – Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego</p>				
<p>I.2.2 Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><u>Jednostka realizująca</u></th> <th><u>Jednostka monitorująca</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>GZEAS</td> <td>GZEAS</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	GZEAS	GZEAS	
<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>					
GZEAS	GZEAS					
<p><u>Strategia postępowania:</u> Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, jako jednej z kluczowych kompetencji stanowiąc będzie podstawowy element przystosowania do aktualnych wymogów rynku pracy i życia społecznego. Działania w tym obszarze ujmować powinny przede wszystkim rozwój inicjatywności oraz umiejętności kooperacji i współpracy, który wynikać powinien z ukierunkowanych modeli i programów kształcenia poczynając od pierwszych etapów edukacji, ze szczególnym naciskiem na etapie kształcenia gimnazjalnego (przed podjęciem decyzji o wyborze dalszej ścieżki kształcenia). Realizacja kierunku interwencji polegać powinna m.in. na realizacji zajęć dodatkowych z zakresu przedsiębiorczości (np. koła zainteresowań, konkursy) oraz stosowaniu aktywnych metod kształcenia w szkołach – gry symulacyjne, spotkania z przedsiębiorcami, zajęcia praktyczne, itp.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Szkoły i placówki oświatowe Uczelnie wyższe Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości Instytucje otoczenia biznesu Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy</p>					

	1.2.3 Współpraca w zakresie monitoringu i analiz lokalnego rynku pracy	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Jednym z podstawowych zadań Powiatowych Urzędów Pracy są działania z zakresu monitoringu i analiz lokalnego rynku pracy. Ścisła współpraca z Urzędem Pracy Powiatu Krakowskiego w tym obszarze prowadzić powinna do efektywniejszej i aktywnej polityki zatrudnienia w Gminie, dokonywanej poprzez adekwatne zmiany w zakresie kierunków kształcenia, szkoleń zawodowych oraz inspirowania innych rozwiązań zmierzających do pełnego wykorzystania zasobów siły roboczej na terenie gminy. Szczególnie ważne w tej kwestii jest uwzględnienie strukturalnych problemów lokalnego rynku pracy oraz bieżące monitorowanie zmian charakterystyk grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób młodych, osób z wyższym wykształceniem oraz osób w wieku produkcyjnym niemobilnym.	<u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Urząd Gminy Zabierzów	
	1.2.5 Współpraca w zakresie rozwoju oferty usług dotyczących podnoszenia oraz zmiany kwalifikacji na różnych etapach życia	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Zmieniające się potrzeby rynku pracy wymagają ciągłych i systematycznych dostosowań po stronie podażowej. W ślad za pojawiającymi się potrzebami płynącymi ze strony pracodawców powinny być kierowane działania instytucji pośredniczących na rynku pracy, oferujących programy przekwalifikowania, instrumenty podnoszenia umiejętności oraz inne narzędzia edukacyjne dostosowane do etapu życia beneficjentów. Rolą władz samorządowych w tym obszarze jest budowanie relacji pomiędzy jednostkami ze sfery kształcenia, osobami wymagającymi objęcia wsparciem oraz instytucjami oferującymi wsparcie finansowe działań szkoleniowych. Ważne jest też budowanie świadomości społecznej w zakresie konieczności systematycznego podnoszenia kompetencji i rozwoju kwalifikacji zawodowych, szczególnie wśród grup szczególnie zagrożonych bezrobociem oraz korzystanie z mechanizmów ekonomii społecznej.	<u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Urząd Gminy Zabierzów Organizacje Pozarządowe Centrum Kształcenia Ustawicznego	
Cel operacyjny I.3 Rozwój kapitału intelektualnego	1.3.1 Wspieranie rozwoju kompetencji kluczowych – językowych, matematycznych, naukowo-technicznych, przedsiębiorczych, informatycznych, społecznych i obywatelskich	<u>Jednostka realizująca</u> GZEAS	<u>Jednostka monitorująca</u> GZEAS

<p><u>Strategia postępowania:</u> Kompetencje kluczowe, w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, definiowane są jako te, które niezbędne są osobom do ich samorealizacji, rozwoju osobistego, aktywności obywatelskiej, integracji społecznej i zatrudnienia. Stanowią one połączenie wiedzy, umiejętności i postaw mieszkańców. W ramach kierunku interwencji postuluje się zatem włączenie treści niezbędnych do rozwoju kompetencji kluczowych od początku procesu kształcenia. Na tym etapie możliwe jest m.in. tworzenie klas specjalistycznych kładących nacisk na zdobywanie konkretnych umiejętności w oparciu o przygotowane programy edukacyjne. Opracowanie i wdrożenie programów w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych, a także edukacji emocjonalnej (radzenie sobie ze stresem, motywacja) i medialnej (posługiwanie się mediami jako narzędziem informacji, krytyczny odbiór mediów) wymagać będą także merytorycznego wsparcia nauczycieli, wychowawców i rodziców. Pomocne w tym obszarze mogą być szczególnie projekty przygotowane przez organizacje pozarządowe oraz samorząd województwa małopolskiego.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Urząd Gminy Zabierzów Organizacje pozarządowe Instytucje kultury</p>	
<p>1.3.2 Wspieranie uzdolnionych osób przez system stypendiów i nagród</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów, GZEAS, SCKiP</p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u> GZEAS, Urząd Gminy Zabierzów</p>
<p><u>Strategia postępowania:</u> Celem kierunku interwencji jest wspieranie najzdolniejszych uczniów na wszystkich poziomach edukacji tak, aby efektywnie motywować młodych mieszkańców Gminy Zabierzów do jeszcze większego rozwoju zainteresowań naukowych i pasji. System wspierania młodzieży powinien uwzględniać zarówno wymiar elitarny (pomoc osobom najzdolniejszym, osiągnięciem sukcesy) jak i egalitarny (pomoc osobom posiadającym potencjał rozwoju, a nie mającym możliwości ekonomicznych zaspokojenia wszystkich potrzeb). W ramach podstawowych działań wymienić można kontynuację działań w zakresie przydzielania stypendiów naukowych, rozwój stypendiów dla uczniów uzdolnionych artystycznie i sportowo, wspieranie indywidualnych ścieżek kariery, a także zawieranie porozumień pomiędzy szkołami różnych szczebli, uczelniami wyższymi i podmiotami gospodarki, w celu tworzenia warunków i szans rozwoju uzdolnionej młodzieży.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Uczelnie wyższe Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy</p>	
<p>1.3.3 Zwiększenie zakresu i poziomu doradztwa w szkołach gimnazjalnych, dotyczącego efektywnego przygotowania młodzieży do kariery zawodowej</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> GZEAS</p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u> GZEAS</p>
<p><u>Strategia postępowania:</u> Obserwowana sytuacja na regionalnym rynku pracy wskazuje na strukturalne braki wśród specjalistów i fachowców o odpowiednich kompetencjach. Jednocześnie brak wiedzy o zawodach, przekonanie o zamknięciu poprzez wybór szkoły zawodowej drogi do dalszej edukacji (studiów wyższych) i ogólny negatywny wizerunek szkolnictwa zawodowego sprawiają, że duża część młodzieży traktuje wybór tej ścieżki edukacji jako ostateczność i syndrom edukacyjnej porażki. Wzmocnienie promocji tej ścieżki edukacyjnej, szczególnie poprzez rozwój doradztwa w zakresie kształcenia zawodowego na poziomie szkół gimnazjalnych, powinien przyczynić się do zmiany postaw społecznych w tym obszarze. Doradztwo zawodowe powinno zostać poparte właściwą diagnostyką predyspozycji zawodowych uczniów.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Gminy Zabierzów Organizacje pozarządowe</p>	

<p>I.3.4 Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie oraz korzystaniem z kształcenia ustawicznego i nieformalnego</p> <p><u>Strategia postępowania:</u> Dynamicznie zmieniająca się sytuacja na rynku pracy, szczególnie w zakresie stosowania nowych technologii w procesie produkcji oraz dostarczania usług, a także zmieniające się gusta i preferencje klientów wymagają ciągłego dostosowywania wiedzy i umiejętności do zmieniających się oczekiwań i potrzeb pracodawców. Ważne jest budowanie świadomości mieszkańców w zakresie potrzeby ciągłej edukacji i podnoszenia umiejętności, a w przypadku istotnych zmian strukturalnych na rynku pracy, przekwalifikowania się i nauki nowego zawodu. Nie mniej ważne jest budowanie świadomości przedsiębiorców w zakresie konieczności wspierania aktywności edukacyjnej pracowników., likwidujących wykluczenie cyfrowe wraz z zakupem sprzętów komputerowych, itp.) Realizacja tych założeń odbywa się również poprzez projekty współfinansowane ze środków europejskich (np. projekty systemowe, projekty konkursowe) w zakresie kursów dla dorosłych (m.in. zawodowych, nadających uprawnienia, językowe</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u></p> <p>Regionalne ośrodki kształcenia ustawicznego, Organizacje pozarządowe</p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u></p> <p>Urząd Gminy Zabierzów</p>
	<p><u>Partnerzy:</u></p> <p>Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego Organizacje pozarządowe Uczelnie wyższe Regionalne ośrodki kształcenia ustawicznego</p>	

CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji	Źródło danych	
Cel operacyjny 1.1 Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	Powierzchnia terenów gminnych wydzielonych pod strefy aktywności gospodarczej na terenie Gminy	Urząd Gminy	MPZP
	Liczba inwestorów działających w strefach aktywności gospodarczej gminy	Urząd Gminy	Dane własne
	Udział podmiotów z sekcji M w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy	GUS	Bank Danych Lokalnych
	Wielkość wpływów z podatku CIT na mieszkańca	GUS	Bank Danych Lokalnych
Cel operacyjny 1.2 Rozwój przedsiębiorczości lokalnej	Liczba nowych podmiotów gospodarczych rejestrowanych na terenie gminy	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej	Ewidencja CEIDG
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	GUS	Bank Danych Lokalnych
	Stosunek liczby nowych działalności gospodarczych rejestrowanych na terenie gminy do podmiotów wyrejestrowywanych	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej	Ewidencja CEIDG
Cel operacyjny 1.3 Rozwój kapitału intelektualnego	Liczba projektów z zakresu edukacji przedsiębiorczości w szkołach	GZEAS	Dane własne
	Wyniki testów gimnazjalnych	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie	Ewidencje OKE
	Edukacyjna wartość dodana	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie	Ewidencje OKE

PRIORYTET II – KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Cel strategiczny:

Oferowanie usług publicznych wysokiej jakości i wzmacnianie kapitału społecznego

Strategia postępowania:

Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego zapewniony zostanie poprzez podnoszenie jakości usług publicznych oferowanych mieszkańcom Gminy Zabierzów. W ramach podstawowych obszarów interwencji wymieniono tutaj sfery: edukacji, kultury, rekreacji, sprawności administracyjnej, polityki społecznej i bezpieczeństwa publicznego, stanowiące w przeważającej mierze o jakości życia mieszkańców. Równoważnym elementem będzie ponadto wzmacnianie aktywności obywatelskiej i zapewnienie mieszkańcom jak najszerszej możliwości włączania się w kreowanie procesów rozwojowych.

W niniejszym celu operacyjnym system edukacji jest rozumiany jako ważna funkcja lokalna obszaru Gminy, decydująca atrakcyjności osadniczej i randze Zabierzowa jako lokalnego ośrodka usług publicznych. Stąd też działania zawarte w niniejszym celu operacyjnym koncentrują się na podnoszeniu poziomu edukacji, zapewnianiu nowoczesnej i efektywnej bazy placówek oświatowych, stosowaniu nowatorskich metod nauczania. Innym ważnym aspektem jest kreowanie oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, dającej możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego na terenie Gminy. Ważne w tym obszarze jest łączenie rozwiązań instytucjonalnych i oferty publicznych podmiotów sektora kultury i sportu z działaniami organizacji pozarządowych, a także grup nieformalnych działających w tych obszarach.

Istotą polityki społecznej będą działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu oraz włączenia społecznego różnych grup zmarginalizowanych bądź potencjalnie zagrożonych marginalizacją. Kluczowym elementem integrującej polityki społecznej będzie rozwój systemowych form wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży. Innym ważnym polem działania polityki społecznej będzie rozwój różnych form wsparcia dla osób starzejących się i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu starzeniem się społeczeństwa. Aktywizacja osób starszych odbywać się będzie na płaszczyźnie zarówno społecznej jak i zawodowej. Jednocześnie nieodłącznym elementem tego pakietu działań będzie wsparcie dla partnerów i rodzin w zakresie usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

Sprawny system usług publicznych zawierać także będzie zestaw działań mających na celu podniesienie sprawności administracyjnej, w tym jakości obsługi klientów Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych. Działania z tego obszaru uzupełnione zostaną poprzez kierunki interwencji mające na celu zwiększenie aktywności obywatelskiej i szerszą partycypację mieszkańców w procesie zarządzania rozwojem Gminy. Rolą władz samorządowych będzie wspieranie inicjatyw obywatelskich, a także delegowanie części zadań publicznych na rzecz efektywnie działających podmiotów Trzeciego Sektora.

Zapewnienie wysokiego poczucia bezpieczeństwa publicznego wymaga szerokiej i kompleksowej współpracy wszystkich służb publicznych i odbywać się powinno na różnych płaszczyznach życia mieszkańców. Szczególnym elementem zapewnienia bezpieczeństwa publicznego jest poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, odbywająca się poprzez edukację zwiększającą bezpieczeństwo, jak i modernizację infrastruktury komunikacyjnej. Wśród środków prowadzących do wyższego komfortu życia mieszkańców wymienić należy rozwój elektronicznych systemów bezpieczeństwa, w tym systemów monitoringu, przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu prywatności obywateli. Ważne jest także systematyczne wyposażenie służb ratowniczych, czego kluczowym elementem jest wspieranie zewnętrznych źródeł finansowania modernizacji infrastruktury bezpieczeństwa i sprzętu ratowniczego.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZABIERZÓW NA LATA 2014-2020	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2011-2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>Oferowanie usług publicznych wysokiej jakości i wzmacnianie kapitału społecznego</p>	<p>OBSZAR 1. GOSPODARKA WIEDZY I AKTYWNOŚCI <i>Cel strategiczny:</i> Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców <i>Kierunki rozwoju:</i> 1.1. Rozwój kapitału intelektualnego</p>	<p>Cel 1.2 Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi</p>
	<p>OBSZAR 4. KRAKOWSKI OBSZAR METROPOLITALNY I INNE SUBREGIONY <i>Cel strategiczny:</i> Silna pozycja konkurencyjna Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w przestrzeni europejskiej oraz wzrost potencjału ekonomicznego subregionów w wymiarze regionalnym i krajowym <i>Kierunki rozwoju:</i> 4.1 Rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego</p>	<p>Cel 1.3 Budowa podstaw konkurencyjności województw</p>
	<p>OBSZAR 5. ROZWÓJ MIAST I TERENÓW WIEJSKICH <i>Cel strategiczny:</i> Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast</p>	

	<p>oraz terenów wiejskich <u>Kierunki rozwoju:</u> 5.3 Funkcjonalne zarządzanie przestrzenią na poziomie lokalnym</p>	
	<p>OBSZAR 6. BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE, ZDROWOTNE I SPOŁECZNE <u>Cel strategiczny:</u> Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym <u>Kierunki rozwoju:</u> 6.3 Poprawa bezpieczeństwa społecznego: integrująca polityka społeczna; 6.4 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym</p>	<p>Cel 2.2 Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p>
	<p>OBSZAR 7. ZARZĄDZANIE ROZWOJEM WOJEWÓDZTWA <u>Cel strategiczny:</u> Efektywnie zarządzane województwo, którego rozwój oparty jest na współpracy i mobilizowaniu zasobów <u>Kierunki rozwoju:</u> 7.1 Sprawny system zarządzania strategicznego województwem; 7.2 Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmacnianie kapitału społecznego 7.3 Rozwój współpracy terytorialnej</p>	<p>Cel 3.4 Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej</p>

Cele operacyjne:

II.1 Doskonalenie jakości usług edukacyjnych

II.2. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej

II.3. Skuteczny system zarządzania Gminą

II.4 Wzmacnianie sektora pozarządowego i inicjatyw obywatelskich

II.5 Integrująca polityka społeczna

II.6 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego

PRIORYTET II: KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

PRIORYTET: KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY			
<i>Cel strategiczny II: Oferowanie usług publicznych wysokiej jakości i wzmacnianie kapitału społecznego</i>			
Cele operacyjne	Kierunki interwencji	Ramy organizacyjne	
Cel operacyjny II.1 Doskonalenie jakości usług edukacyjnych	II.1.1 Poprawa bazy oświatowej i infrastruktury edukacyjnej	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów, GZEAS
	<u>Strategia postępowania:</u> W ramach kierunku interwencji postuluje się realizację zadań o charakterze ciągłym, zmierzających do systematycznego podnoszenia jakości bazy oświatowej i infrastruktury edukacyjnej na wszystkich etapach kształcenia, poczynając od dzieci w wieku przedszkolnym oraz infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3. Do kluczowych zadań należeć będą działania zmierzające do rozbudowy gminnej bazy przedszkolnej dla dzieci realizujących roczne obowiązkowe wychowanie przedszkolne, rozbudowa szkoły podstawowej w Zabierzowie oraz poprawa wyposażenia gminnych szkół podstawowych i gimnazjów. Celem katalogu działań jest utrzymanie gminnej bazy oświatowej na jak najwyższym poziomie. W ramach niniejszego kierunku interwencji wchodzi również działania podejmowane przez partnerów pozarządowych, społecznych i prywatnych w zakresie rozwoju różnych form edukacji dzieci i młodzieży oraz opieki nad dziećmi do lat 3.	<u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Szkoły i placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Osoby fizyczne	
	II.1.2 Realizacja nowoczesnych programów edukacyjnych i poszerzanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży	<u>Jednostka realizująca</u> Szkoły i placówki oświatowe	<u>Jednostka monitorująca</u> GZEAS
	<u>Strategia postępowania:</u> Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego istotną rolę w procesie kształcenia dzieci i młodzieży odgrywać powinny działania zmierzające do rozwoju tzw. kompetencji kluczowych (matematycznych, informatycznych, społecznych, językowych, kulturowych). W celu wypełnienia tych założeń prowadzona będzie polityka wspierania innowacji pedagogicznych, w tym tworzenie tzw. klas specjalistycznych i kierunkowych, szczególnie na etapie kształcenia gimnazjalnego. W ramach unowocześniania oferty edukacyjnej ważne jest także włączanie problematyki ekologicznej, ochrony środowiska, permakultury. Oprócz działań w ramach systemu edukacji potrzebne jest rozwijanie elementów edukacji nieformalnej, w tym praca instruktorów i animatorów w świetlicach gminnych.	<u>Partnerzy:</u> Urząd Gminy Zabierzów Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Kuratorium Oświaty w Krakowie Organizacje pozarządowe Rady Rodziców	

<p>Cel operacyjny II.2 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej</p>	<p>II.1.3 Realizacja programów odkrywania i wspierania talentów wśród dzieci i młodzieży</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> Szkoły i placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, instytucje kultury</p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u> GZEAS</p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> System edukacji w Gminie Zabierzów charakteryzuje się wysokim odsetkiem szkół, których uczniowie osiągają wysokie wyniki z testów i egzaminów końcowych, jak i wysokimi przeciętnymi wynikami absolwentów. Tym samym dobrze rozwinięty jest wymiar egalitarny procesu kształcenia. Jednocześnie ważne jest, aby szczególnym wsparciem otoczyć uczniów szczególnie uzdolnionych, naukowo jak i artystycznie. Dla osób o wybitnych zdolnościach stworzyć należy możliwość wyboru indywidualnej ścieżki edukacyjnej, uwzględniającej szczególne predyspozycje i nastawionej na rozwój talentów. Działania te zostały przewidziane w ramach kierunków interwencji Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego. Rolą jednostek samorządowych będzie współpraca z władzami w zakresie realizacji przewidzianych przez Urząd Marszałkowski programów wsparcia dla wybitnie uzdolnionej młodzieży.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Uczelnie wyższe Rady Rodziców</p>	
	<p>II.1.4 Poszerzanie i udostępnianie edukacji pozaformalnej dla mieszkańców gminy</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> Organizacje pozarządowe, instytucje kultury</p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Jednym z kluczowych elementów rozwoju kapitału intelektualnego jest włączanie mieszkańców w proces edukacji pozaformalnej, skierowanej zarówno do dzieci i młodzieży uczestniczącej równolegle w procesie edukacji formalnej, jak i osób dorosłych, które zakończyły ten proces. Konkretnymi działaniami w ramach niniejszego kierunku interwencji może być stworzenie „Banku Dobrych Godzin” – instrumentu skierowanego do dzieci i młodzieży łączącego w sobie elementy polityki edukacyjnej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Ważne jest również promowanie różnorodnych form edukacji pozaformalnej (otwartych wykładów, szkoleń, prelekcji), skierowanych do mieszkańców w różnych grupach wiekowych.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Urząd Gminy Zabierzów Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Szkoły i placówki oświatowe Świetlice środowiskowe</p>	
	<p>II.2.1 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej oraz upowszechnianie aktywności fizycznej mieszkańców</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny, kluby sportowe, Urząd Gminy Zabierzów</p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u> Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny, Urząd Gminy Zabierzów</p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> W ramach kierunku interwencji przewiduje się szereg działań zmierzających do zwiększenia poziomu aktywności fizycznej mieszkańców Gminy. Będą one miały charakter inwestycji infrastrukturalnych w istniejącą bazę sportową, jak i budowę nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych. Dopełnieniem rozwoju infrastruktury powinna być intensyfikacja działań zmierzających do zwiększenia upowszechnienia aktywności sportowej, organizacja zajęć sportowych, wspieranie klubów sportowych, szczególnie z wykorzystaniem nowej i zmodernizowanej infrastruktury.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny w Zabierzowie Organizacje pozarządowe Świetlice środowiskowe Sołectwa, Inne gminy</p>	

	<p>II.2.2 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury instytucji kultury oraz upowszechnianie aktywności kulturalnej mieszkańców</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów, Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów</p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u> Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów</p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Działania w ramach kierunku interwencji stanowić powinny odpowiedź na rosnące oczekiwania mieszkańców w zakresie kształtu i dostępności oferty kulturalnej. Wśród planowanych inicjatyw przewiduje się kontynuację modernizacji świetlic wiejskich i budynków komunalnych z przeznaczeniem na działalność kulturalną we wszystkich miejscowościach Gminy. Mimo szerokiej oferty kulturalnej, prowadzonej przez Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów, stały wzrost liczby ludności gminy powoduje zwiększony popyt na tego typu usługi na terenie gminy (niezależnie od bogatej oferty kulturalnej pobliskiego Krakowa), którego nie da się zaspokoić przy pomocy obecnej bazy Centrum Ponadto należy dążyć do wzbogacenia oferty kulturalnej realizowanej w świetlicach wiejskich – np. z wykorzystaniem lokalnych organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i animatorów. Wraz z modernizacją infrastruktury obiektów, instytucje kultury powinny rozwijać ofertę skierowaną do mieszkańców, odpowiadając na aktualne potrzeby i oczekiwania ludności. Szczególnie ważnym jest położenie nacisku na rozwój kompetencji kulturowych najmłodszych mieszkańców, kształtujący umiejętności i postawy na dalszych etapach życia.</p>		<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Organizacje pozarządowe Świetlice środowiskowe Sołectwa</p>
	<p>II.2.3 Tworzenie warunków rozwoju dla organizacji, podmiotów i osób prowadzących działalność w zakresie kultury i sportu w wymiarze profesjonalnym</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Oferta kulturalna i sportowo-rekreacyjna gminy, oprócz działań wywodzących się bezpośrednio z instytucji odpowiedzialnych za kreowanie odpowiednich usług społecznych, powinna być uzupełniana przez szeroką gamę podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych. Realny wpływ tych podmiotów na kształtowanie oferty czasu wolnego będzie realizowany poprzez kontynuację działań z zakresu wsparcia finansowego konkretnych przedsięwzięć, jak i szersze ich włączenie w proces budowania oferty przez samorządowe instytucje kultury (począwszy od etapów planowania i budżetowania konkretnych projektów, poprzez ich wdrażanie i realizację, na ewaluacji kończącej). Ponadto dla podmiotów nieinstytucjonalnych działających w sferze kultury i sportu stworzona została powinna odpowiednia oferta doradcza i szkoleniowa, wzmacniająca efektywność ich funkcjonowania. Warto również podjąć działania z zakresu koordynacji różnych działań i nowych inicjatyw, w tym szczególnie w sferze sportu.</p>		<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Organizacje pozarządowe Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny</p>

	II.2.4 Pielęgnowanie bogactwa kulturowego oraz tożsamości lokalnej i regionalnej	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów, organizacje pozarządowe	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Bogata historia Gminy i jej dziedzictwo kulturowe stanowią niewątpliwie jeden z istotnych czynników rozwoju. Pozwalają one nie tylko na włączenie w obrót gospodarczy pewnych materialnych i niematerialnych wartości kulturowych, przyczyniając się chociażby do intensyfikacji ruchu turystycznego oraz dając podstawy do stworzenia unikalnej marki Gminy. Co nie mniej ważne, w wymiarze społecznym pozwalają oprzeć procesy rozwojowe na uniwersalnych wartościach, z którymi może utożsamiać się większa część wspólnoty lokalnej – również ludność napływowa. Konkretnymi inicjatywami zasługującymi na wsparcie w ramach kierunku interwencji powinny być badania lokalnej historii oraz upowszechnianie posiadanej oraz nowo zdobywanej wiedzy za pomocą wydawnictw, okolicznościowych wydarzeń, mediów lokalnych, konkursów dla uczniów itp.	<u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Szkoły i placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Sołectwa	
	II.3.1 Wdrażanie instrumentów nowoczesnego zarządzania publicznego	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Zgodnie z koncepcją nowoczesnego zarządzania publicznego (<i>ang.</i> new public management) działania administracji w większym stopniu powinny być nastawione na realizację wyników, decentralizację zarządzania, przyjęcie perspektywy strategicznej i wykorzystanie mechanizmów rynkowych do osiągania celów publicznych. W ramach koncepcji postuluje się zwiększenie zainteresowania potrzebami klientów Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych, w tym włączenie mieszkańców w proces decyzyjny, np. poprzez stosowanie budżetów partycypacyjnych (np. sołeckich).	<u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	
Cel operacyjny II.3 Skuteczny system zarządzania Gminą	II.3.2 Działania na rzecz zwiększenia dochodów Gminy Zabierzów	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Zadanie ma na celu zwiększenie dochodów Gminy, w szczególności poprzez przegląd źródeł dochodów własnych, kontynuowanie prowadzonych i sprawdzonych działań informacyjnych, negocjacyjnych i lobbying, przyczyniających się do wzrostu dochodów – np. akcja informacyjna „Czy chcesz, aby Twoje podatki wracały do Ciebie?” oraz zaplanowanie i prowadzenie innych działań, w tym pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań publicznych, lobbying na rzecz zmiany zapisów ustawy w zakresie zniesienia zwolnień podatkowych na obszarach portów lotniczych.	<u>Partnerzy:</u> Urząd Skarbowy Zainteresowane gminy	
	II.3.3 Rozwój i intensyfikacja współpracy z partnerami	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>

		Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Zadanie ma na celu nawiązywanie współpracy w ramach Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego oraz Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (z samorządami gminnymi, powiatowymi, organizacjami pozarządowymi, sferą biznesu, itp.) w zakresie przygotowywania koncepcji projektowych na nową perspektywę finansową UE (2014-2020) oraz wspólnego pozyskiwania środków zewnętrznych i realizacji projektów.	<u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Sąsiednie Gminy Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy	
II.3.4 Sprawny i skuteczny marketing Gminy w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym		<u><i>Jednostka realizująca</i></u> Urząd Gminy Zabierzów	<u><i>Jednostka monitorująca</i></u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Koncepcja marketingu terytorialnego w zarządzaniu rozwojem gminy uznaje jednostkę samorządu terytorialnego jako specyficzny produkt rynkowy, który może być poddany procesowi promocji. W najprostszym ujęciu przedmiotem działań promocyjnych objęte są struktury przestrzenne, infrastruktura komunalna, infrastruktura przemysłowa i zasoby demograficzne. Gmina w tym układzie stanowi produkt, z jednej strony oferujący podaż zasobów pracy i usług społecznych, z drugiej strony produkt oferujący popyt na pracę i inne produkty. Jednocześnie funkcjonuje ona w warunkach konkurencji innych ośrodków, zabiegając o inwestorów i napływ kapitału (rozumianego szeroko jako kapitał finansowy, rzeczowy, ludzki) oraz poszukując nowych rynków zbytu dla wytworzonych dóbr. W przypadku gminy Zabierzów w ramach działań promocyjnych ważne jest podkreślenie jej szczególnego charakteru i korzyści skali związanych z funkcjonowaniem m.in. w ramach aglomeracji krakowskiej.	<u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Sąsiednie Gminy Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy	
II.3.5 Kształtowanie polityki przestrzennej z uwzględnieniem obszarów do zagospodarowania mieszkaniowego (wielo- i jednorodzinnego) oraz obszarów cennych przyrodniczo		<u><i>Jednostka realizująca</i></u> Urząd Gminy Zabierzów	<u><i>Jednostka monitorująca</i></u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> W ramach kierunku interwencji postuluje się przeprowadzenie swoistej identyfikacji i delimitacji obszarów funkcjonalnych Gminy, mając na względzie dostosowanie do obecnych potrzeb nie tylko w zakresie wzmocnienia rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego, lecz także zachowania atrakcyjnych terenów o charakterze mieszkaniowym i ochrony miejsc o szczególnym statusie dziedzictwa przyrodniczego, zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju. Działanie służy również zachowaniu ładu przestrzennego na terenie całej gminy.	<u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Organizacje pozarządowe	
II.3.6 Rozwój usług administracyjnych świadczonych za pomocą narzędzi informatycznych (e-administracja)		<u><i>Jednostka realizująca</i></u> Urząd Gminy Zabierzów	<u><i>Jednostka monitorująca</i></u> Urząd Gminy Zabierzów

	<p><u>Strategia postępowania:</u> Z uwagi na postępujący proces cyfryzacji administracji w skali całej Unii Europejskiej, (w tym również w Polsce), a także w nawiązaniu do rosnących oczekiwań społecznych względem administracji publicznej, zaplanowano działania mające na celu rozwój narzędzi informatycznych, wprowadzających standardy obsługi klientów określone jako e-administracja.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Operatorzy teleinformatyczni</p>				
<p>Cel operacyjny II.4 Wzmacnianie sektora pozarządowego i inicjatyw obywatelskich</p>	<p>II.4.1 Przeciwdziałanie rozwarstwieniu społecznemu poprzez promocję i rozwój aktywności obywatelskiej mieszkańców</p>	<table border="1"> <tr> <td><u>Jednostka realizująca</u></td> <td><u>Jednostka monitorująca</u></td> </tr> <tr> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>				
	Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów				
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Atrakcyjność osadnicza Gminy i wysoka skala napływu nowych mieszkańców na jej teren stanowią jedno z kluczowych wyzwań dla wzmacniania i utrwalenia procesów rozwojowych. Jednym z podstawowych narzędzi przeciwdziałania procesowi swoistego rozwarstwienia społecznego powinno być szersze angażowanie się wszystkich mieszkańców w oddolne inicjatywy integrujące społeczność lokalną, w szczególności na płaszczyźnie edukacyjnej, kulturowej, sportowej. Wspólne spędzanie czasu wolnego, organizacja i uczestnictwo w zawodach sportowych, edukacja obywatelska w szkołach, wykorzystanie zaplecza świetlic środowiskowych, potencjału kół gospodyń wiejskich, nieformalnej animacji kulturalnej, stanowią jedynie przykładowy katalog działań zmierzających do wzmacniania kapitału społecznego zarówno w jego wymiarze wiążącym (spajającym daną społeczność), jak i pomostowym (dającym umiejętność współpracy i kooperacji).</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Szkoły i placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>				
	<p>II.4.2 Rozwój partnerstwa publiczno-społecznego w Gminie</p>	<table border="1"> <tr> <td><u>Jednostka realizująca</u></td> <td><u>Jednostka monitorująca</u></td> </tr> <tr> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>				
Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów					
<p><u>Strategia postępowania:</u> Formuła partnerstwa publiczno-prywatnego i publiczno-społecznego jest znana od wielu lat, jednak ze względu na małą liczbę dobrych praktyk oraz skomplikowanie przepisów prawnych rzadko jest wykorzystywana przez j.s.t. Zadaniem władz samorządowych jest dążenie do doskonalenia własnych doświadczeń w wykorzystywaniu tej formuły. Jest ona elementem współpracy z sektorem gospodarczym i społecznym, a także dodatkowym narzędziem finansowania inwestycji, która po roku 2020 ma być dominującą formą dodatkowych środków finansowych na inwestycje. W ramach kierunku interwencji postuluje się również szersze włączenie idei klauzul społecznych w praktyce udzielania zamówień publicznych przez władze lokalne.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy</p>					
<p>II.4.3 Tworzenie warunków dla rozwoju inicjatyw obywatelskich i organizacji społecznych</p>	<table border="1"> <tr> <td><u>Jednostka realizująca</u></td> <td><u>Jednostka monitorująca</u></td> </tr> <tr> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów	
<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>					
Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów					

	<p><u>Strategia postępowania:</u> Podstawą rozwoju i gminnego wsparcia inicjatyw obywatelskich będzie kontynuacja realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, który wyznaczać powinien ramy współpracy i współdziałania władz samorządowych i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego. Podstawowymi narzędziami wsparcia będą fundusze i programy grantowe na realizację zadań publicznych, zapewniających równy dostęp dla szerokiej gamy podmiotów Trzeciego Sektora. Nie mniej ważne będzie także wsparcie doradcze i szkoleniowe skierowane do osób zarządzających organizacjami pozarządowymi, ukierunkowane na podnoszenie efektywności działań.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy</p>				
<p>Cel operacyjny II.5 Integrująca polityka społeczna</p>	<p>II.5.1 Rozwój polityki prorodzinnej</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="1317 491 1682 528"><u>Jednostka realizująca</u></th> <th data-bbox="1682 491 2063 528"><u>Jednostka monitorująca</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="1317 528 1682 627"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zabierzów </td> <td data-bbox="1682 528 2063 627"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zabierzów </td> </tr> </tbody> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zabierzów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>				
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zabierzów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zabierzów				
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Jedną z podstaw gminnej polityki włączenia społecznego powinna być skuteczna polityka prorodzinna, wzmacniająca społeczna funkcje rodziny i prowadząca do rozwiązywania potencjalnych problemów z jak najmniejszą ingerencją zewnętrzną służb publicznych. Gminna polityka prorodzinna opierać się będzie na szeroko rozumianym promowaniu wartości rodzinnych oraz stworzeniu atrakcyjnej oferty usług publicznych skierowanych bezpośrednio do rodzin. Ważne w tym obszarze będzie zaproponowanie różnorodnych form i możliwości spędzania czasu wolnego dla osób różnym wieku, z uwzględnieniem oferty międzypokoleniowej. Innym zestawem działań w ramach niniejszego kierunku będzie wsparcie instytucjonalnych form pomocy.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Organizacje pozarządowe Kluby seniora Przedsiębiorcy</p>				
<p>II.5.2 Rozwój oferty dla osób starszych</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="1317 927 1682 963"><u>Jednostka realizująca</u></th> <th data-bbox="1682 927 2063 963"><u>Jednostka monitorująca</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="1317 963 1682 1093"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe </td> <td data-bbox="1682 963 2063 1093"> Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zabierzów </td> </tr> </tbody> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zabierzów	
<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>					
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Zabierzów					

	<p><u>Strategia postępowania:</u> Zgodnie z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 kluczową grupą wsparcia, wymagającą osobnego uwzględnienia w gminnej polityce społecznej, będą seniorzy. Podejmowanie działań dostosowawczych w tym obszarze polegać będzie na zwiększaniu dostępności i różnorodności oferty dla osób starszych, w tym wspieranie różnych form samoorganizowania się seniorów. W ramach konkretnych rozwiązań wymienić należy stworzenie warunków dla zawiązywania Klubów Seniora, jako inicjatyw społecznych do rozwijania działalności na różnych płaszczyznach (m.in. integracyjno-rozrywkowej, kulturalnej i turystycznej, zdrowotnej), w tym zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych, wsparcie finansowe oddolnych inicjatyw, koordynacja zarządcza pomiędzy różnymi ośrodkami i wsparcie sołtysów. Zadaniem gminy będzie również współpraca międzygminna oraz z instytucjami polityki społecznej wyższych szczebli, w celu zapewnienia rozwoju dziennych i całodobowych form wsparcia, w tym tzw. miejsc odciążeniowych.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie Starostwo Powiatowe w Krakowie Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Szkoły i placówki oświatowe Sołectwa Kluby seniora Koła gospodyń wiejskich</p>				
	<p>II.5.3 Integracja działań na rzecz wyrównywania szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="1328 627 1697 655"><u>Jednostka realizująca</u></th> <th data-bbox="1697 627 2045 655"><u>Jednostka monitorująca</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="1328 655 1697 724">Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</td> <td data-bbox="1697 655 2045 724">Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>					
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej					
	<p><u>Strategia postępowania:</u> W ramach niniejszego kierunku interwencji wymienić należy szereg różnorodnych działań o charakterze inwestycyjnym oraz szkoleniowo-promocyjnym, podejmowanych w celu przeciwdziałania procesom wykluczenia społecznego i wspierania osób, które dotknęła sytuacja problemowa. W grupie osób wymagających szczególnego wsparcia wymienić należy osoby z niepełnosprawnością ruchową oraz zaburzeniami natury psychicznej i emocjonalnej, osoby z rodzin niepełnych, długotrwale bezrobotni, osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością, osoby uzależnione, osoby opuszczające zakłady karne. Wymagającym wyszczególnienia elementem wsparcia osób niepełnosprawnych powinna być likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej. Wśród tzw. działań „miękkich” ważne jest wspieranie postaw przyjaznych osobom wykluczonym i zagrożonych wykluczeniem, przeciwdziałanie negatywnym stereotypom, a także szerokie promowanie działań profilaktycznych i oferty wsparcia zapewniające dotarcie do wszystkich grup potrzebujących. W ramach integracji działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wymienić należy także szeroką gamę narzędzi ekonomii społecznej.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Urząd Gminy Zabierzów Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Szkoły i placówki oświatowe Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Organizacje pozarządowe</p>				
<p>Cel operacyjny II.6 Wzrost poziomu</p>	<p>II.6.1 Podejmowanie działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="1328 1227 1697 1256"><u>Jednostka realizująca</u></th> <th data-bbox="1697 1227 2045 1256"><u>Jednostka monitorująca</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="1328 1256 1697 1289">Zarządcy dróg</td> <td data-bbox="1697 1256 2045 1289">Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </tbody> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Zarządcy dróg	Urząd Gminy Zabierzów
<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>					
Zarządcy dróg	Urząd Gminy Zabierzów					

bezpieczeństwa publicznego	<p><u>Strategia postępowania:</u> Działania z zakresu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym łączyć powinny elementy inwestycji w infrastrukturę drogową i około drogową, a także programy edukacyjne i profilaktyczne. Wśród inwestycji infrastrukturalnych do niezbędnych działań zaliczyć należy budowę chodników i ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, budowę i poprawę oznakowania przejść dla pieszych, budowę obwodnicy Zabierzowa i podejmowanie innych inicjatyw zmierzających do wyprowadzenia ciężkiego ruchu tranzytowego z centrum Gminy. W ramach działań uświadamiających na wyszczególnienie zasługują akcje skierowane zarówno do dzieci, młodzieży szkolnej i osób dorosłych, krzewiących zasady bezpiecznego poruszania się po drogach, szczególnie osób pieszych i rowerzystów.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Policja Wojewódzki Inspektorat Transportu Drogowego w Krakowie Szkoły i placówki oświatowe Organizacje pozarządowe</p>				
	<p>II.6.2 Rozwój systemów elektronicznego monitorowania bezpieczeństwa publicznego</p>	<table border="1"> <tr> <td><i>Jednostka realizująca</i></td> <td><i>Jednostka monitorująca</i></td> </tr> <tr> <td>Urząd Gminy Zabierzów, sołectwa</td> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </table>	<i>Jednostka realizująca</i>	<i>Jednostka monitorująca</i>	Urząd Gminy Zabierzów, sołectwa	Urząd Gminy Zabierzów
	<i>Jednostka realizująca</i>	<i>Jednostka monitorująca</i>				
	Urząd Gminy Zabierzów, sołectwa	Urząd Gminy Zabierzów				
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Prewencja w tym zakresie powinna zmierzać do objęcia monitoringiem miejsc strategicznych i szczególnie zagrożonych we wszystkich miejscowościach, placów zabaw, centrów miejscowości. Decyzje w tym obszarze powinny być szeroko konsultowane ze społecznością lokalną, w celu zrównoważenia potrzeby ochrony dobra wspólnego jak i prywatności indywidualnych obywateli.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Policja Szkoły i placówki oświatowe Organizacje pozarządowe</p>				
<p>II.6.3 Kształtowanie i promocja postaw właściwych w odniesieniu do zagrożeń</p>	<table border="1"> <tr> <td><i>Jednostka realizująca</i></td> <td><i>Jednostka monitorująca</i></td> </tr> <tr> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> <td>Urząd Gminy Zabierzów Gminny Zespół Edukacyjno-Administracyjny Szkół</td> </tr> </table>	<i>Jednostka realizująca</i>	<i>Jednostka monitorująca</i>	Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów Gminny Zespół Edukacyjno-Administracyjny Szkół	
<i>Jednostka realizująca</i>	<i>Jednostka monitorująca</i>					
Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów Gminny Zespół Edukacyjno-Administracyjny Szkół					
<p><u>Strategia postępowania:</u> Podstawą działań w tym obszarze powinny być akcje uświadamiające, w tym zajęcia organizowane z udziałem przedstawicieli różnych służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne i społeczne szczególnie z zakresu udzielania pierwszej pomocy, zachowania w sytuacjach kryzysowych, edukacji dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przemocą, edukację społeczną dzieci i dorosłych odnośnie zagrożeń płynących z degradacji otaczającego środowiska (zaśmiecania, wandalizmu, niszczenia mienia).</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Policja, OSP, PSP Szkoły i placówki oświatowe Organizacje pozarządowe</p>					
<p>II.6.4 Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym wśród dzieci i młodzieży</p>	<table border="1"> <tr> <td><i>Jednostka realizująca</i></td> <td><i>Jednostka monitorująca</i></td> </tr> <tr> <td>Urząd Gminy Zabierzów</td> <td>Urząd Gminy Zabierzów Gminny Zespół Edukacyjno-Administracyjny Szkół</td> </tr> </table>	<i>Jednostka realizująca</i>	<i>Jednostka monitorująca</i>	Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów Gminny Zespół Edukacyjno-Administracyjny Szkół	
<i>Jednostka realizująca</i>	<i>Jednostka monitorująca</i>					
Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów Gminny Zespół Edukacyjno-Administracyjny Szkół					

	<p><u>Strategia postępowania:</u> Dzieci i młodzież stanowią grupę szczególnie narażoną i podatną na uzależnienia. Programy edukacyjne i profilaktyczne w tym obszarze powinny być połączone z punktowym wsparciem dla osób dotkniętych uzależnieniem oraz monitoringiem miejsc szczególnie zagrożonych przez służby odpowiedzialne za ochronę bezpieczeństwa publicznego.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Organizacje pozarządowe, Świetlice środowiskowe, Policja</p>	
	<p>II.6.5 Poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych, w tym Ochotniczych Straży Pożarnych</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u></p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u></p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Wśród postulowanych działań przewiduje się wsparcie dla różnego rodzaju służb ratowniczych, mające na celu wyposażenie jednostek w niezbędny sprzęt oraz atestowaną odzież. Odnośnie rozwoju jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, stanowiących podstawowe ogniwo ratownictwa na terenie Gminy, ważne jest propagowanie działalności OSP wśród dzieci i młodzieży, tworzenie Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, organizowanie turniejów wiedzy pożarniczej na poziomie szkół podstawowych i gimnazjów. Ponadto w ramach istniejących struktur służb ratowniczych ważne jest utworzenie i wsparcie organizacyjne ratownictwa wysokościowego i wodnego oraz podejmowanie działań zmierzających do utworzenia stacji pogotowia ratunkowego na terenie Gminy Zabierzów.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> OSP, PSP Szkoły i placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Organizacje harcerskie</p>	
		<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>

Proponowane mierniki realizacji w PRIORYTECIE II:

CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji	Źródło danych	
Cel operacyjny II.1 Doskonalenie jakości usług edukacyjnych	Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych różnymi formami opieki	GZEAS	Dane własne
	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	GUS	Bank Danych Lokalnych
	Wyniki egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie	Ewidencje OKE
Cel operacyjny II.2 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych o zasięgu ponadlokalnym	Urząd Gminy	Dane własne
	Liczba uczestników imprez organizowanych przez instytucje kultury	GUS	Bank Danych Lokalnych
	Liczba ćwiczących w klubach sportowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	GUS	Bank Danych Lokalnych
Cel operacyjny II.3 Skuteczny system zarządzania Gminą	Liczba decyzji organów gminy uchylonych skutecznie przez wojewodę lub SKO	Urząd Gminy	Dane własne
	Liczba usług w gminie świadczonych za pomocą sieci Internet	Urząd Gminy	Dane własne
	Wysokość wpływów do budżetu gminy z podatku PIT	GUS	Bank Danych Lokalnych
Cel operacyjny II.4 Wzmacnianie sektora pozarządowego i inicjatyw obywatelskich	Frekwencja w wyborach samorządowych	PKW	Wyniki wyborów
	Liczba projektów z zakresu edukacji obywatelskiej w szkołach	GZEAS	Dane własne
	Liczba zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe, przy współfinansowaniu ze środków budżetu gminy Zabierzów	Urząd Gminy	Dane własne
	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	GOPS	Dane własne
	Odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń rodzinnych	GOPS	Dane własne

	Liczba placówek całodobowych i dziennych form wsparcia	Urząd Gminy	Dane własne
Cel operacyjny II.6 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego	Liczba godzin zajęć szkolnych w ramach kształtowania i promocji postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych	GZEAS	Programy edukacyjne szkół
	Suma środków publicznych przeznaczonych na poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych w stosunku do liczby zakupionych pojazdów gaśniczych, sprzętu i środków ochrony osobistej dla jednostek OSP	Urząd Gminy	Dane własne
	Liczba przestępstw i wykroczeń zgłoszonych na terenie Gminy	Komenda Powiatowa Policji w Krakowie	Rejestr KPP

PRIORYTET III – DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO

Cel strategiczny:

Rozwój oferty spędzania czasu wolnego na terenie Gminy Zabierzów

Strategia postępowania:

Gminę Zabierzów cechuje zróżnicowane ukształtowanie terenu, charakterystyczne dla Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Jest to jeden z najważniejszych walorów turystycznych i rekreacyjnych gminy. Liczne dwory i pałace, skały oraz uskoki wyraźnie zaznaczające się w rzeźbie w postaci stromych, skalistych progów, o prawie 100-metrowej wysokości, doliny potoków przybierające formę krętych i skalistych wąwozów, zwanych potocznie Podkrakowskimi Dolinkami są najczęściej odwiedzanymi atrakcjami w otoczeniu Krakowa. Znajdujące się w granicach gminy Zabierzów i bodaj najbardziej znane i odwiedzane to Doliny Kobyłańska, Bolechowicka oraz Kluczwody. Wschodnie partie Garbu Tenczyńskiego pokrywa Las Zabierzowski, jeden z największych kompleksów leśnych w rejonie Krakowa. Powstające produkty turystyczne jak Jurajski Raj, sieci ścieżek rowerowych, pieszych, nordic walking, konnych czy miejsca wspinaczkowe przyciągają coraz większą liczbę odwiedzających. Przemysły czasu wolnego nabierają coraz większego znaczenia na terenie gminy. Działania te należy kontynuować ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju bazy turystyczno-rekreacyjnej, kreowaniem produktów turystycznych, włączaniem atrakcji gminy w szersze sieci i szlaki turystyczne oraz tworzeniem rozpoznawalnej marki.

Rozwój turystyki i przemysłów czasu wolnego w Gminie Zabierzów, opierać się powinien o funkcjonowanie takiej oferty produktów turystycznych oraz rekreacyjnych, które z uwagi na swoje unikalne cechy i oryginalną filozofię funkcjonowania będą chętniej wybierane na rynku. Osiągnięcie takiej przewagi rynkowej jest procesem długotrwałym i skomplikowanym, wymaga bowiem zaangażowania wielu zasobów i środków. Trudność w realizacji niniejszego celu wynika z przewagi potencjału turystycznego sąsiednich gmin na czele z Krakowem i Wieliczką. Jednak Zabierzów posiada znaczącą pozycję na turystycznej mapie regionu. Oferta gminy musi być budowana na zasadzie wzajemnego uzupełniania się poszczególnych atrakcji i produktów oraz współpracy międzysamorządowej, włączając własne oryginalne zasoby w obieg turystyczny. Powinna ona być atrakcyjną propozycją dla mieszkańców aglomeracji krakowskiej, szczególnie w zakresie aktywnego wypoczynku i rekreacji.

Istotną cechą oferty turystycznej powinna być również dbałość o zasoby przyrodnicze i wykorzystywanie ich w sposób zrównoważony. Walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy są jej największym atutem, którym trzeba zarządzać w sposób gwarantujący ich ochronę.

Prawidłowe funkcjonowanie produktów turystycznych, przy optymalnym wykorzystaniu zasobów gminy i jej otoczenia, skutkować będzie wzrostem gospodarczym. Pozytywne zmiany zachodzące na rynku lokalnym, dzięki rozwojowi turystyki i dziedzictwa kulturowego, przejawiają się także w innych sektorach gospodarczych i społecznych. Osiągnięcie celu, jakim jest stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej Gminy Zabierzów niesie za sobą konieczność podejmowania działań zarówno w zakresie kreacji nowych produktów

i rozwijania już istniejących, ich modyfikacji i unowocześniania zgodnie z trendami rynkowymi i oczekiwaniami klientów, jak również w zakresie budowy, rozbudowy i stałej poprawy jakości infrastruktury gwarantującej efektywny i prawidłowy rozwój (w czym duży udział ma kapitał prywatny). Głównym założeniem działań podejmowanych w ramach realizacji niniejszego celu jest stworzenie unikalnej, wyróżniającej się na rynku oferty produktowej, która będzie stwarzała nową jakość.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZABIERZÓW NA LATA 2014-2020	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2011-2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i> Rozwój oferty spędzania czasu wolnego na terenie Gminy Zabierzów</p>	<p>OBSZAR 2. DZIEDZICTWO I PRZEMYSŁY CZASU WOLNEGO <i>Cel strategiczny:</i> Wysoka atrakcyjność Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury <i>Kierunek rozwoju:</i> 2.1. Ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej 2.2. Zrównoważony rozwój infrastruktury oraz komercjalizacja usług czasu wolnego 2.4. Wzmocnienie promocji dziedzictwa regionalnego oraz oferty przemysłów czasu wolnego</p>	<p><i>1.2</i> Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi</p>
	<p>OBSZAR 5. ROZWÓJ MIAST I TERENÓW WIEJSKICH <i>Cel strategiczny:</i> Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast oraz terenów wiejskich <i>Kierunek rozwoju:</i> 5.2. Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich</p>	<p><i>1.3</i> Budowa podstaw konkurencyjności województw</p>

Cele operacyjne:

3.1 Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej

3.2 Włączanie w obieg gospodarczy oraz ochrona dziedzictwa kulturowego gminy

PRIORYTET III: DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO

PRIORYTET: DZIEDZICTWO I OFERTA CZASU WOLNEGO			
Cel strategiczny III: Rozwój oferty spędzania czasu wolnego na terenie Gminy Zabierzów			
Cele operacyjne	Kierunki interwencji	Ramy organizacyjne	
Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej	III.1.1 Rozwój i modernizacja wielosezonowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Mając na celu wzmocnienie funkcji rekreacyjno-turystycznej Gminy Zabierzów, zakłada się bardziej efektywne wykorzystanie jej naturalnych przewag konkurencyjnych, jak: bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe, położenie względem Krakowa, Park Krajobrazowy Dolinki Krakowskie. Działania realizowane będą m.in. poprzez tworzenie wielofunkcyjnych tras rekreacyjnych. Trasy i ścieżki rowerowe, biegowe i inne oraz ścieżki edukacyjne, kulturowe i poznawcze, przebiegające przez najatrakcyjniejsze miejsca gminy, poza funkcją komunikacyjną, mają stanowić także narzędzie promocji rekreacyjno-turystycznej gminy. Realizacja projektów dotyczących wielosezonowych tras turystycznych będzie realizowana zgodnie z koncepcją rozwojową takich tras na terenie całego województwa małopolskiego i przy udziale środków regionalnych przeznaczanych na te cele.	<u>Partnerzy:</u> Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Organizacje pozarządowe Zespół Parków Krajobrazowych Dolinki Krakowskie Lasy Państwowe Sąsiednie gminy Lokalna Grupa Działania Podmioty z branży turystycznej PTTK Kapitał prywatny	
	III.1.2 Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury turystycznej oraz wypoczynkowej, w tym bazy noclegowej i towarzyszącej	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> W ramach niniejszego kierunku interwencji zakłada się rezerwowanie terenów do przeznaczonych do zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego na terenie gminy oraz uzbrajanie terenów pod tego typu usługi. W dłuższej perspektywie czasu może się to przysłużyć do rozbudowy i budowy obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz różnorodnych atrakcji, co będzie domeną kapitału prywatnego. Możliwa jest również adaptacja istniejącej infrastruktury na terenie gminy w celu zagospodarowania turystycznego. Ważną kwestią jest także tworzenie miejsc parkingowych umożliwiających korzystanie z bazy turystycznej i atrakcji kulturowych oraz przyrodniczych. Działaniom tym musi towarzyszyć reguła zrównoważonego rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, zachowującej dziedzictwo przyrodnicze i krajobrazowe gminy.	<u>Partnerzy:</u> Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Organizacje pozarządowe Zespół Parków Krajobrazowych Dolinki Krakowskie Lasy Państwowe Sąsiednie gminy Lokalna Grupa Działania Podmioty z branży turystycznej PTTK Kapitał prywatny Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny, szkoły	

<p>III.1.3 Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o walory przyrodniczo-rekreacyjne gminy</p> <p><u>Strategia postępowania:</u> Spójna oferta turystyczna rozumiana jest jako zespół działań zachęcających potencjalnych klientów do skorzystania z bazy turystycznej w gminie, odwiedzania atrakcji turystycznych i uczestnictwa w specjalnie dla nich przygotowanych programach. Spójność powinna przejawiać się w obudowywaniu już istniejących atrakcji i bazy turystycznej dodatkowymi produktami, nawiązującymi do specyfiki gminy (kulturowej, przyrodniczej, itp.). Należy podjąć działania na rzecz kreowania i promocji produktów tradycyjnych i regionalnych z terenu gminy – zgłaszanie do samorządu Województwa Małopolskiego i rejestracja w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Działanie to jest kierowane nie tylko do samorządu gminnego, ale przede wszystkim do organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, kół gospodyń wiejskich i innych podmiotów lokalnych. Kreowane produkty powinny mieć stałe miejsce podczas organizacji wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, w obiektach wystawowo-handlowych, na szlakach tematycznych, itp. Istotną kwestią jest również koordynacja kalendarza imprez – współpraca z partnerami zewnętrznymi w ramach współorganizacji imprez.</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u></p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u></p>
	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>
	<p><u>Partnerzy:</u> Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Zespół Parków Krajobrazowych Dolinki Krakowskie Sąsiednie gminy Lokalna Grupa Działania Podmioty z branży turystycznej Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne Koła Gospodyń Wiejskich</p>	
<p>III.1.4 Rozwój oferty dedykowanej całym rodzinom</p> <p><u>Strategia postępowania:</u> Specyfika walorów Gminy Zabierzów predysponuje ją do kreowania oferty spędzania czasu wolnego dla całych rodzin. Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa, walory do uprawiania rekreacji aktywnej (jazda na rowerach, wędrówki piesze, jazda konna, nordic walking, itp.) oraz oryginalne walory przyrodniczo-krajobrazowe, powodują, iż teren gminy postrzegany jest jako atrakcyjne miejsce spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych. Szansę tę należy wykorzystywać poprzez kontynuację organizacji imprez plenerowych i integracyjnych, rajdów rowerowych i pieszych, pikników, itp. Oferta ta oczywiście musi być kierowana również do rodzin z terenu Gminy Zabierzów.</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u></p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u></p>
	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>
	<p><u>Partnerzy:</u> Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Zespół Parków Krajobrazowych Dolinki Krakowskie Sąsiednie gminy Lokalna Grupa Działania Podmioty z branży turystycznej Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne Koła Gospodyń Wiejskich</p>	
<p>III.1.5 Stworzenie spójnego systemu informacji turystycznej we współpracy z innymi samorządami</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u></p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u></p>
	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>

	<p><u>Strategia postępowania:</u> Kierunek interwencji ma na celu nawiązywanie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi (samorządy gminne, powiat krakowski) i sektorem turystyczno-rekreacyjnym w zakresie doskonalenia informacji turystycznej - różnorodne formy informowania o ofercie Gminy Zabierzów (targi, ulotki w miejscach często odwiedzanych - media internetowe i tradycyjne, itp.). Działanie dotyczy również utrzymania istniejącego systemu infomatów.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Zespół Parków Krajobrazowych Dolinki Krakowskie Sąsiednie gminy Lokalna Grupa Działania Podmioty z branży turystycznej Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne</p>				
<p>Cel operacyjny III.2 Włączanie w obieg gospodarczy oraz ochrona dziedzictwa kulturowego gminy</p>	<p>III.2.1 Wdrożenie mechanizmów włączających wartości dziedzictwa w obieg gospodarczy</p>	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1326 520 1697 555"><u>Jednostka realizująca</u></td> <td data-bbox="1697 520 2042 555"><u>Jednostka monitorująca</u></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1326 555 1697 627">Właściciele obiektów dziedzictwa kulturowego</td> <td data-bbox="1697 555 2042 627">Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Właściciele obiektów dziedzictwa kulturowego	Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>				
	Właściciele obiektów dziedzictwa kulturowego	Urząd Gminy Zabierzów				
<p><u>Strategia postępowania:</u> Działania w ramach niniejszego kierunku interwencji powinny koncentrować się na promocji ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego gminy dla rozwoju gospodarczego. Idea ta rozumiana jest jako m.in. udostępnianie obiektów, włączanie ich w sieci oraz szlaki turystyczne i spacerowe, organizację wydarzeń z wykorzystaniem obiektów i tradycji lokalnych. Ważnym aspektem jest także aktywizowanie użytkowników i właścicieli obiektów do inwestowania w te nieruchomości i adaptacji ich do nowych funkcji.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Zespół Parków Krajobrazowych Dolinki Krakowskie Sąsiednie gminy Lokalna Grupa Działania Właściciele obiektów zabytkowych Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne Koła Gospodyń Wiejskich</p>					
<p>III.2.2 Rewitalizacja, odnowa wsi i poprawa sposobu użytkowania zabytków oraz przeciwdziałanie procesowi ich degradacji</p>	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1326 991 1697 1026"><u>Jednostka realizująca</u></td> <td data-bbox="1697 991 2042 1026"><u>Jednostka monitorująca</u></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1326 1026 1697 1123">Urząd Gminy Zabierzów Właściciele obiektów zabytkowych</td> <td data-bbox="1697 1026 2042 1123">Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </table>	<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>	Urząd Gminy Zabierzów Właściciele obiektów zabytkowych	Urząd Gminy Zabierzów	
<u>Jednostka realizująca</u>	<u>Jednostka monitorująca</u>					
Urząd Gminy Zabierzów Właściciele obiektów zabytkowych	Urząd Gminy Zabierzów					

	<p><u>Strategia postępowania:</u> Z uwagi na potrzebę aktywnej ochrony dziedzictwa kulturowego gminy, w tym tradycji oraz wielu obiektów zabytkowych, jak również uwzględniając ich znaczny potencjał w zakresie rozwoju turystycznego gminy, zaplanowano działania, mające na celu rewitalizację, poprawę stanu i sposobu ich użytkowania oraz przeciwdziałanie procesowi degradacji, zachowanie i rewaloryzację oraz włączenie w obieg ekonomiczny.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie, Sąsiednie gminy Zespół Parków Krajobrazowych Dolinki Krakowskie Lokalna Grupa Działania Właściciele obiektów zabytkowych Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, Sołectwa</p>				
	<p>III.2.3 Utrzymanie i promocja wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej</p>	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1317 515 1682 555"><i>Jednostka realizująca</i></td> <td data-bbox="1682 515 2063 555"><i>Jednostka monitorująca</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1317 555 1682 592">Urząd Gminy Zabierzów</td> <td data-bbox="1682 555 2063 592">Urząd Gminy Zabierzów</td> </tr> </table>	<i>Jednostka realizująca</i>	<i>Jednostka monitorująca</i>	Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów
<i>Jednostka realizująca</i>	<i>Jednostka monitorująca</i>					
Urząd Gminy Zabierzów	Urząd Gminy Zabierzów					
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Bogata historia Gminy i jej dziedzictwo kulturowe stanowią niewątpliwie jeden z istotnych czynników rozwoju. Pozwalają one nie tylko na włączenie w obrót gospodarczy pewnych materialnych i niematerialnych wartości kulturowych, przyczyniając się chociażby do intensyfikacji ruchu turystycznego oraz dając podstawy do stworzenia unikalnej marki Gminy. Co nie mniej ważne, w wymiarze społecznym pozwalają oprzeć procesy rozwojowe na uniwersalnych wartościach, z którymi może utożsamiać się większa część wspólnoty lokalnej – również ludność napływowa. Konkretnymi inicjatywami zasługującymi na wsparcie w ramach kierunku interwencji powinny być badania lokalnej historii oraz upowszechnianie posiadanej oraz nowo zdobywanej wiedzy za pomocą wydawnictw, okolicznościowych wydarzeń, mediów lokalnych, konkursów dla uczniów itp.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów Szkoły i placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Sołectwa</p>				

Proponowane mierniki realizacji w PRIORYTECIE III:

CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji	Źródło danych	
Cel operacyjny III.1 <i>Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej</i>	Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego w tym turyści zagraniczni	GUS	Bank Danych Lokalnych
	Liczba obiektów wpisanych do gminnego rejestru innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie	UG	Dane własne
	Długość urządzonych i oznakowanych wielofunkcyjnych szlaków turystycznych na terenie gminy (rowerowe, biegowe, przyrodnicze, tematyczne, itp.)	UG	Statystyka gminna
	Liczba całorocznych miejsc noclegowych na terenie gminy	GUS	Bank Danych Lokalnych
	Liczba całorocznych miejsc noclegowych w obiektach wpisanych do gminnego Rejestru innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie	UG	Dane własne
	Liczba obiektów zabytkowych poddanych działaniom renowacyjnym i remontowym	UG	Statystyka gminna
	Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz zachowania tradycji lokalnych	UG	Statystyka gminna

PRIORYTET IV – DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny:

Wysoka dostępność komunikacyjna i bezpieczeństwo ekologiczne

Strategia postępowania:

Mimo bliskiego położenia względem Krakowa oraz ważnych szlaków transportowych, Zabierzów boryka się z istotnymi problemami komunikacyjnymi. Należy do nich m.in. duże natężenie ruchu i niewystarczająca przepustowość DK 79, która jest trasą alternatywną dla płatnej autostrady A4 (Kraków – Śląsk), a jednocześnie główną drogą dojazdową z terenu gminy do Krakowa. Duży ruch tranzytowy oraz szybko rosnący ruch lokalny (związany z dużym przyrostem nowych mieszkańców gminy Zabierzów i gmin sąsiednich) powoduje znaczne wydłużenie czasu dojazdu do pobliskiego Krakowa (szczególnie w godzinach szczytu), zwiększa niebezpieczeństwo występowania zdarzeń drogowych i obniża istotnie komfort zamieszkiwania (hałas, jakość powietrza, długi czas dojazdu, itp.). Niezbędne wydają się inwestycje w obwodnice miejscowości na terenie gminy (szczególnie Zabierzowa) oraz zwiększanie przepustowości na wszystkich drogach dojazdowych do Krakowa. W tym zakresie niezbędna jest współpraca gminy z instytucjami państwowymi oraz Miastem Krakowem, w gestiach których leżą niniejsze zadania inwestycyjne.

Duże nadzieje na poprawę sytuacji związane są z budową Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej w ramach MRPO na lata 2014-2020, wraz z systemem parkingów park&ride i wspólnym biletem komunikacyjnym. Projekt ten przeżywa jednak istotne trudności koncepcyjno-realizacyjne i ostatecznie nie jest jasne w jakiej postaci zostanie zrealizowany.

Osobnym wyzwaniem rozwojowym dla Gminy Zabierzów jest również trwająca rozbudowa portu lotniczego Kraków-Balice, która wiąże się ze zwiększeniem możliwości przewozowych portu lotniczego. Inwestycja ta, posiadając niewątpliwie atuty również dla gminy Zabierzów (np. nowe obszary zainwestowania gospodarczego), wiąże się również z zagrożeniami w postaci rozszerzenia strefy hałasu, zwiększeniem problemów komunikacyjnych, itp. Władze portu lotniczego gotowe są do współpracy i dialogu na rzecz jak najlepszego rozwiązywania ewentualnych problemów.

Wspominane niejednokrotnie walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy wymagają wzmożonych działań na rzecz ich ochrony. Presja ze strony nowych terenów mieszkaniowych, zwiększający się ruch turystyczny, natężenie ruchu samochodowego to najpoważniejsze zagrożenia dla środowiska naturalnego gminy. W ramach działań zmierzających do zachowania zasobów przyrodniczych zaliczyć należy doskonalenie gospodarki odpadami, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, ograniczanie niskiej emisji, kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZABIERZÓW NA LATA 2014-2020	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2011-2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i> Wysoka dostępność komunikacyjna i bezpieczeństwo ekologiczne</p>	<p>OBSZAR 3. INFRASTRUKTURA DLA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ <i>Cel strategiczny:</i> Wysoka zewnętrzna i wewnętrzna dostępność komunikacyjna regionu dla konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej <i>Kierunki rozwoju:</i> 3.2. Wykreowanie subregionalnych węzłów transportowych.</p>	<p>1.2 Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi</p>
	<p>OBSZAR 4. KRAKOWSKI OBSZAR METROPOLITALNY I INNE SUBREGIONY <i>Cel strategiczny:</i> Silna pozycja konkurencyjna Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w przestrzeni europejskiej oraz wzrost potencjału ekonomicznego subregionów w wymiarze regionalnym i krajowym <i>Kierunki polityki rozwoju:</i> 4.1 Rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego</p>	<p>1.3 Budowa podstaw konkurencyjności województw</p>
	<p>OBSZAR 6. BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE, ZDROWOTNE I SPOŁECZNE <i>Cel strategiczny:</i> Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym <i>Kierunki polityki rozwoju:</i> 6.1 Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie ekologii dla rozwoju Małopolski</p>	

Cele operacyjne:

IV.1 Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Zabierzów;

IV.2 Wysoka wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna;

PRIORYTET IV: DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

PRIORYTET: DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I OCHRONA ŚRODOWISKA			
<i>Cel strategiczny IV: Wysoka dostępność komunikacyjna i bezpieczeństwo ekologiczne</i>			
Cele operacyjne	Kierunki interwencji	Ramy organizacyjne	
Cel operacyjny IV.1 Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Zabierzów	IV.1.1 Budowa gminnego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Niniejszy kierunek interwencji ma na celu realizację postanowień znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która obowiązuje do budowy punktu selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy.	<u>Partnerzy:</u> Zakład Usług Mechanicznych	
	IV.1.2 Modernizacja gospodarki osadami ściekowymi w oczyszczalniach w Balicach i Niegoszowicach	<u>Jednostka realizująca</u> Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Zabierzowie	<u>Jednostka monitorująca</u> Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Zabierzowie
	<u>Strategia postępowania:</u> Działanie ma na celu doskonalenie gospodarki osadami ściekowymi w gminnych oczyszczalniach ścieków.	<u>Partnerzy:</u> -	
	IV.1.3 Ograniczenie niskiej emisji przez wdrożenie systemu dotacji do wymiany palenisk węglowych/kotłów węglowych	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Niniejszy kierunek interwencji ma na celu zaprojektowanie działań długookresowych służących zmianie źródeł ciepłych na terenie gminy na mniej szkodliwe dla środowiska, zmniejszające zjawisko niskiej emisji, która szczególnie w sezonie zimowym jest niezwykle uciążliwa. Zachęty, instrumenty motywujące do wymiany źródeł ciepłych powinny być jednym z elementów programu – na tyle atrakcyjne, aby motywować do podobnych działań mimo mniejszej opłacalności ekonomicznej. Zagadnienie jakości powietrza nabrało na terenie aglomeracji krakowskiej kluczowego znaczenia i przewidywane są w tym kierunku również działania wspomagające ze strony instytucji centralnych i regionalnych.	<u>Partnerzy:</u> Sąsiednie gminy (m.in. w ramach ZIT) Starostwo Powiatowe w Krakowie Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego WFOŚiGW w Krakowie Mieszkańcy Organizacje pozarządowe Prywatni przedsiębiorcy	

<p>IV.1.4 Działania na rzecz ograniczenia ruchu na drodze krajowej 79</p> <p><u>Strategia postępowania:</u> Droga Krakowa nr 79 jest głównym szlakiem komunikacyjnym Gminy Zabierzów z Krakowem. Jest to również alternatywny szlak transportowy względem płatnego odcinka autostrady A4 na trasie Kraków-Górny Śląsk. Stąd też droga ta charakteryzuje się ogromnym natężeniem ruchu osobowego i ciężarowego, wielokrotnie przekraczającego jej przepustowość. Staje się to dużym dyskomfortem dla mieszkańców Gminy Zabierzów, stwarza wiele zagrożeń dla bezpieczeństwa drogowego oraz powoduje znaczne zanieczyszczenie powietrza w centrach miejscowości na terenie gminy. Działanie niniejsze znajduje również wyraz w celu operacyjnym dotyczącym dostępności komunikacyjnej gminy, jednak ma także istotne znaczenie dla poprawy jakości powietrza. Rozwiązaniem jest budowa obwodnicy Zabierzowa i wyprowadzenie natężenia ruchu kołowego poza centrum miejscowości.</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> GDDKiA</p> <p><u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p> <p><u>Partnerzy:</u> Gmina Zabierzów Stowarzyszenie Obywatelskie na Rzecz Budowy Obwodnicy Zabierzowa Mieszkańcy Inne zainteresowane gminy</p>
<p>IV.1.5 Kontynuacja i rozwój programu dotacji do inwestycji solarnych w budynkach indywidualnych osób fizycznych</p> <p><u>Strategia postępowania:</u> Działanie ma na celu kontynuację programów dofinansowywanych z funduszy unijnych w zakresie instalacji urządzeń do produkcji energii solarnej w budynkach indywidualnych osób fizycznych na terenie gminy.</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p> <p><u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p> <p><u>Partnerzy:</u> Sąsiednie gminy (m.in. w ramach ZIT) WFOŚiGW Mieszkańcy</p>
<p>IV.1.6 Opracowanie audytu energetycznego dla gminy Zabierzów</p> <p><u>Strategia postępowania:</u> Audyt energetyczny ma za zadanie przeanalizować efektywność energetyczną budynków użyteczności publicznej oraz innych instalacji (np. oświetlenie) na terenie gminy oraz udzielić odpowiedzi co do optymalnych rozwiązań w zakresie zmniejszenia ich energochłonności.</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p> <p><u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p> <p><u>Partnerzy:</u> -</p>
<p>IV.1.7 Działania na rzecz upowszechnienia/wdrożenia rozwiązań wykorzystujących OZE</p> <p><u>Strategia postępowania:</u> Rozwój alternatywnych źródeł pozyskiwania energii ma ogromny wpływ na możliwość rozwoju turystyki i rekreacji, jak również na komfort życia mieszkańców, dla których jakość powietrza ma zasadnicze znaczenie. W ramach niniejszego kierunku interwencji chodzi o promowanie programów wykorzystania OZE zintegrowane z edukacją proekologiczną prowadzoną na terenie gminy.</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów Podmioty prywatne</p> <p><u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p> <p><u>Partnerzy:</u> Sąsiednie gminy (m.in. w ramach ZIT) WFOŚiGW Organizacje pozarządowe Mieszkańcy</p>

IV.1.8 Opracowanie i wdrożenie projektów edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy Zabierzów	<i>Jednostka realizująca</i>		<i>Jednostka monitorująca</i>	
	Urząd Gminy Zabierzów Organizacje pozarządowe		Urząd Gminy Zabierzów	
<u>Strategia postępowania:</u> Zgodnie z założeniami strategii regionalnej, dbałość o stan środowiska naturalnego stanowić powinna elementarne zobowiązanie każdego mieszkańca Małopolski. Podstawą polityki ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa przyrodniczego Gminy Zabierzów stanowić będzie promocja postaw ekologicznych, realizowana zarówno w ramach normalnego procesu edukacji, jak i poprzez szereg innych działań, jak np. akcje marketingowe w mediach, konkursy, akcje społeczne, happeningi. Zakres tematyczny działań w szczególności powinien dotyczyć: segregacji i gospodarowania odpadami, korzystania z infrastruktury publicznej (np. kanalizacyjnej, walorów przyrodniczych Małej Ojczyzny (podnoszenie świadomości nt. chronionych: obszarów, gatunków flory i fauny, Natura 2000) i konieczności ich ochrony, ochrony powietrza.	<u>Partnerzy:</u> Szkoły i placówki edukacyjne WFOŚiGW NFOŚiGW Mieszkańcy Parafie Grupy nieformalne			
IV.1.9 Działania na rzecz budowy ekranów akustycznych przy obwodnicy autostradowej	<i>Jednostka realizująca</i>		<i>Jednostka monitorująca</i>	
	Zarządcy dróg		Urząd Gminy Zabierzów	
<u>Strategia postępowania:</u> Instalacja ekranów akustycznych na odcinkach obwodnicy autostradowej w terenach zurbanizowanych.	<u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Organizacje pozarządowe Rady sołeckie Mieszkańcy			
IV.1.10 Działania na rzecz tworzenia zintegrowanego systemu komunikacji publicznej z wykorzystaniem niskoemisyjnego transportu publicznego i węzłów komunikacyjnych z systemem parkingów typu „park & ride”	<i>Jednostka realizująca</i>		<i>Jednostka monitorująca</i>	
	Urząd Gminy Zabierzów		Urząd Gminy Zabierzów	
<u>Strategia postępowania:</u> Rozwój zintegrowanego systemu komunikacji publicznej, wraz z koleją aglomeracyjną, który ma być finansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, ma być realizowany w ramach Zintegrowanej Inwestycji Terytorialnej (ZIT). W zakresie niniejszego kierunku interwencji pożądana jest współpraca międzygminna. Z inwestycjami tymi wiąże się również budowa infrastruktury towarzyszącej w centrach przesiadkowych systemu w postaci parkingów park&ride, budynków przesiadkowych, systemu zintegrowanego biletu aglomeracyjnego, itp. Działania te znacznie ograniczyłyby ruch kołowy przyczyniając się do eliminacji istotnej części zanieczyszczeń komunikacyjnych.	<u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego PKP Sąsiednie Gminy (w ramach ZIT)			

	IV.1.11 Kontynuacja działań na rzecz usuwania i utylizacji azbestu	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Realizacja programu usuwania wyrobów azbestowych z terenu gminy – kontynuacja działań.	<u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Sąsiednie gminy WFOŚiGW Organizacje pozarządowe Mieszkańcy	
	IV.1.12 Kontynuacja działań w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury kanalizacyjno-wodociągowej	<u>Jednostka realizująca</u> Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych	<u>Jednostka monitorująca</u> Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych
	<u>Strategia postępowania:</u> Celem kierunku interwencji jest modernizacja oraz uzupełnianie infrastruktury kanalizacyjno-wodociągowej, służącej poprawie warunków zamieszkania oraz ochronie środowiska naturalnego.	<u>Partnerzy:</u> Gmina Zabierzów Sąsiednie gminy WFOŚiGW NFOŚiGW Mieszkańcy	
Cel operacyjny IV.2 Wysoka wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna	IV.2.1 Lobbing na rzecz budowy obwodnicy Zabierzowa	<u>Jednostka realizująca</u> Urząd Gminy Zabierzów	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów
	<u>Strategia postępowania:</u> Obwodnica Zabierzowa w ciągu drogi krajowej nr 79 jest jedną z najbardziej potrzebnych inwestycji komunikacyjnych na terenie gminy. Duże natężenie ruchu, mała przepustowość drogi będącej alternatywą względem Autostrady A4 na trasie z Krakowa do Katowic, zagrożenia zdarzeniami drogowymi w obszarze gęsto zurbanizowanym oraz dyskomfort coraz liczniejszych mieszkańców gminy stanowi o konieczności realizacji tej inwestycji. Leży ona w gestii Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, w związku z czym niezbędna wydaje się współpraca na rzecz lobbowania za realizacją inwestycji przez zainteresowane samorządy gminne.	<u>Partnerzy:</u> GDDKiA Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Zainteresowane gminy Stowarzyszenie Obywatelskie Na Rzecz Budowy Obwodnicy Zabierzowa Mieszkańcy	
	IV.2.2 Modernizacja linii kolejowej E30	<u>Jednostka realizująca</u> PKP	<u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów

	<p><u>Strategia postępowania:</u> Linia kolejowa E30 stanowi jeden z najważniejszych ciągów transportu kolejowego – zarówno pasażerskiego, jak i towarowego w Południowej Polsce. Linia częściowo wyremontowana do osiągania prędkości 160 km/h, wymaga kontynuacji prac modernizacyjnych. W zakres wchodzi również inwestycje umożliwiające w przyszłości korzystanie z niej (obok składów dalekobieżnych i towarowych) również kolei aglomeracyjnej. W ramach niniejszego kierunku interwencji mieści się również budowa odgałęzienia do portu lotniczego w Balicach.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Zainteresowane gminy Port Lotniczy Kraków-Balice</p>
	<p>IV.2.3 Działania na rzecz budowy zintegrowanego systemu transportu komunikacji zbiorowej, w tym z systemem „park and ride” oraz „biletem aglomeracyjnym”</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> <u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Marszałkowski Urząd Gminy Zabierzów Województwa Małopolskiego</p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Zintegrowany system transportu komunikacji zbiorowej planowo obejmuje obszar Krakowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Zakłada zmniejszenie natężenia ruchu samochodowego na terenie obszaru funkcjonalnego, a szczególnie w Krakowie, poprzez budowę parkingów „park&ride”, węzłów przesiadkowych oraz systemu biletu aglomeracyjnego na wszystkie środki komunikacji publicznej. Zadanie niniejsze usprawnia dostępność komunikacyjną Gminy Zabierzów i całego obszaru funkcjonalnego, poprawiając standardy zamieszkiwania na terenach podmiejskich. Poza tym przyczynia się również do zmniejszenia niekorzystnego oddziaływania transportu indywidualnego na środowisko przyrodnicze – zanieczyszczenie powietrza, hałas – stąd znajduje się również w celu dotyczącym ochrony środowiska.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Gmina Zabierzów Zainteresowane gminy (w tym w ramach ZIT)</p>
	<p>IV.2.4 Działania na rzecz przebudowy ul. Balickiej</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> <u>Jednostka monitorująca</u> Zarząd Dróg Powiatu Urząd Gminy Zabierzów Krakowskiego, ZIKiT</p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Niniejszy kierunek interwencji przyczyni się do podniesienia zewnętrznej dostępności gminy Zabierzów, w tym Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków-Balice sp. z o.o. Działania z tego zakresu pozwolą na wykorzystanie szans związanych z dogodnym położeniem Zabierzowa dla zwiększenia zainwestowania gospodarczego oraz poprawy komfortu życia mieszkańców.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Gminy Zabierzów</p>
	<p>IV.2.5 Wymiana taboru autobusowego</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> <u>Jednostka monitorująca</u> Gmina miejska Kraków Urząd Gminy Zabierzów</p>

<p><u>Strategia postępowania:</u> Niniejszy kierunek interwencji leży w gestii gminy Miasta Krakowa. Jest przewidziany do realizacji w ramach ZIT. Przyczyni się do poprawy standardów komunikacji publicznej, realizowanej również na terenie gmin sąsiadujących z Krakowem.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Gmina Zabierzów Zainteresowane gminy</p>	
<p>IV.2.6 Modernizacja/budowa dróg gminnych, w tym rozbudowa istniejącej sieci i budowa nowych dróg zapewniających dostępność komunikacyjną do nowych stref aktywności gospodarczej oraz terenów mieszkaniowych</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u></p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u></p>
	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>
<p><u>Strategia postępowania:</u> Modernizacja dróg gminnych oraz rozbudowa lokalnego układu komunikacyjnego jest ważnym zadaniem dla otwierania nowych terenów inwestycyjnych, turystycznych i osadniczych. Działania z tego zakresu pozwolą na wykorzystanie szans związanych z dogodnym położeniem Zabierzowa dla zwiększenia zainwestowania gospodarczego oraz poprawy komfortu życia.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Zarządcy stref gospodarczych Przedsiębiorcy Rady sołeckie Inni zarządcy dróg</p>	
<p>IV.2.7 Modernizacja/budowa dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u></p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u></p>
	<p>Zarząd Dróg Powiatu Krakowskiego Zarząd Dróg Wojewódzkich GDDKiA</p>	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>
<p><u>Strategia postępowania:</u> Sieć dróg krajowych i wojewódzkich stanowi o zewnętrznej dostępności komunikacyjnej Zabierzowa i atrakcyjności inwestycyjnej. Gmina jest bardzo korzystnie położona względem aglomeracji krakowskiej, autostrady A4, portu lotniczego Kraków-Balice oraz magistrali kolejowych (pasażerskich i towarowych). Brak obwodnicy Zabierzowa, bardzo duże natężenie ruchu na DK79, powodują w godzinach szczytu paraliż komunikacyjny. Działania w ramach niniejszego kierunku interwencji będą zmierzać do współpracy z innymi zarządcami dróg w zakresie dostosowywania parametrów dróg ponadgminnych do standardów europejskich oraz likwidacji „wąskich gardeł komunikacyjnych”, a także utrzymywaniu odpowiedniego stanu technicznego dróg. Drogi powiatowe stanowią znaczącą część układu komunikacyjnego znajdującego się na terenie gminy. Stan techniczny tych dróg na wielu odcinkach odbiega od standardów jakości i parametrów normatywnych. Rolą gminy jest nawiązywanie współpracy z innymi zarządcami dróg w zakresie modernizacji sieci komunikacyjnej – lobbowanie, wspieranie działań inwestycyjnych, partycypacja finansowa, itp.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Gmina Zabierzów i zainteresowane gminy</p>	
<p>IV.2.8 Rozbudowa ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u></p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u></p>

	<p>stanowiących istotne połączenia miejscowości gminy Zabierzów z gminą miejską Kraków oraz z gminami sąsiednimi</p>	<p>Urząd Gminy Zabierzów Zarząd Dróg Wojewódzkich ZIKiT</p>	<p>Urząd Gminy Zabierzów</p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Kierunek interwencji ma na celu prowadzenie analizy możliwości (technicznych, finansowych) budowy dróg rowerowych o charakterze komunikacyjnym przy każdorazowej budowie nowej drogi samochodowej lub ciągu pieszego oraz przy gruntownych modernizacjach dróg samochodowych i ciągów pieszych. Działanie te mają na celu usprawnienie lokalnego układu komunikacyjnego, odciążenie dróg oraz propagowanie zdrowego stylu życia. Szczególnie istotne jest połączenie miejscowości gminy z Zabierzowem jako lokalnym centrum handlowym i administracyjnym, działania na rzecz połączenia systemu ścieżek rowerowych w gminie Zabierzów z systemami ścieżek m. Krakowa i innych gmin podkrakowskich oraz budowa tras o charakterze rekreacyjnym – np. Velo Rudawa.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Starostwo Powiatowe w Krakowie Organizacje pozarządowe Gminy sąsiednie</p>	
	<p>IV.2.9 Współpraca w zakresie zwiększania dostępności komunikacyjnej portu lotniczego Kraków-Balice – połączenia w ruchu kołowym i kolejowym - oraz poprawa infrastruktury komunalnej strefy około-lotniskowej</p>	<p><u>Jednostka realizująca</u> PKP, PLK; ZDW, ZIKiT, MPL, Urząd Gminy Zabierzów</p>	<p><u>Jednostka monitorująca</u> Urząd Gminy Zabierzów</p>
	<p><u>Strategia postępowania:</u> Kierunek interwencji ma na celu poprawę dostępności komunikacyjnej portu lotniczego Kraków-Balice, szczególnie w kontekście jego rozbudowy i zwiększenia liczby obsługiwanych pasażerów. Działania niniejsze wymagają współpracy wielu instytucji i szczebli samorządowych, będących właścicielami określonych rodzajów infrastruktury. W zakres niniejszego kierunku wchodzi: - działania związane z poprawą infrastruktury komunalnej w strefie otaczającej port lotniczy – kanalizacja, wodociąg, itp., - lobbowanie na rzecz remontu obecnej drogi startów i lądowań, - lobbowanie na rzecz budowy trasy Balickiej.</p>	<p><u>Partnerzy:</u> Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Starostwo Powiatowe w Krakowie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Zabierzowie Gminy sąsiednie</p>	

Proponowane mierniki realizacji w PRIORYTECIE IV:

CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji	Źródło danych	
Cel operacyjny IV.1 <i>Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Zabierzów</i>	Liczba instalacji umożliwiających wykorzystywanie energii solarnej w budynkach użyteczności publicznej oraz gospodarstwach indywidualnych	UG	Ewidencja gminna
	Nakłady na eliminację niskiej emisji i wymianę źródeł grzewczych	UG	Ewidencja gminna
	Udział odpadów podlegających segregacji w ogólnej puli odpadów komunalnych (%)	UG	Ewidencja gminna
Cel operacyjny IV.2 <i>Wysoka wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna</i>	Długość zmodernizowanych dróg [km] różnych kategorii na terenie gminy, w tym: - dróg gminnych - dróg powiatowych - dróg wojewódzkich - dróg krajowych	UG; Zarządcy dróg	Ewidencje zarządców dróg
	Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy, w tym na parkingach typu Park & Ride	UG	Ewidencja gminna
	Długość [km] nowych lub zmodernizowanych ciągów pieszych, w tym w ciągu: - dróg gminnych - dróg powiatowych - dróg wojewódzkich - dróg krajowych	UG; Zarządcy dróg	Ewidencja zarządców dróg
	Długość [km] nowych lub zmodernizowanych ścieżek rowerowych	UG	Ewidencja zarządców dróg
	Liczba połączeń kolejowych pomiędzy Zabierzowem i Krakowem	PKP	Rozkład jazdy

System monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów na lata 2014-2020

1. Przedmiot i zakres procesu.

Przedmiotem procesu są zasady dotyczące monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów. Zakres procesu obejmuje wszystkie czynności składające się na przebieg procesu od powołania Zespołu Roboczego ds. monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów do podania do publicznej wiadomości Raportu z cyklicznego monitoringu dokumentu.

2. Definicje i obowiązujące skróty.

Strategia – Strategia Rozwoju Gminy Zabierzów - dokument określający kierunki rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Zabierzów, o charakterze długookresowym.

Monitoring - oznacza regularne i cykliczne obserwacje przeprowadzane przez z góry określony czas, stosowane w celu gromadzenia informacji na temat realizacji Strategii w obszarach strategicznych.

Zespół Roboczy – Zespół Roboczy ds. monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów, powołany Poleceniem Służbowym Wójta Gminy Zabierzów.

Pracownik merytoryczny – pracownik komórki merytorycznej, oddelegowany przez przełożonego do pracy w Zespole Roboczym ds. monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów ;

Komórka merytoryczna – komórka organizacyjna Urzędu Gminy w tym wydział, referat, samodzielne stanowisko wg regulaminu organizacyjnego lub jednostka organizacyjna Gminy Zabierzów.

ROZ – Referat ds. Rozwoju i Promocji;

3. Cel procesu.

Celem procesu jest monitorowanie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów w poszczególnych obszarach strategicznych.

4. Mierniki i wskaźniki procesu

LP	MIERNIKI /WSKAŹNIKI PROCESU	OPIS	WARTOŚĆ OCZEKIWANA/ CEL	CZĘSTOTLIWOŚĆ ZBIERANIA WSKAŹNIKÓW
1	Liczba podobszarów strategicznych, określonych w formularzu – obszary strategiczne – realizacja zadań, w których realizowano zadanie/projekt w roku budżetowym		Realizacja przynajmniej jednego zadania/projektu w każdym podobszarze strategicznym do 2020 roku Wartość docelowa 100 % obszarów zrealizowanych	1 raz w roku (grudzień)

5. Odpowiedzialności i kompetencje.

- Kierownik Referatu ds. Rozwoju i Promocji:
  - ⇒ Inicjuje proces monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów, wnioskując do Wójta Gminy Zabierzów w sprawie powołania Zespołu Roboczego;
  - ⇒ Zwyczajowo może pełnić funkcję Przewodniczącego Zespołu Zadaniowego lub proponuje do tej funkcji pracownika ROZ;
- Zespół Roboczy
  - ⇒ Przygotowuje materiały i narzędzia do monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów;
  - ⇒ Analizuje informacje i wyniki przekazywane przez komórki merytoryczne z prowadzonego monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów;
  - ⇒ Opracowuje Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów;
- Przewodniczący Zespołu Roboczego
  - ⇒ Kieruje pracami Zespołu Roboczego;
  - ⇒ Ustala harmonogram pracy Zespołu Roboczego
  - ⇒ Dokonuje rozdziału zadań między Członkami Zespołu Roboczego

- ⇒ W imieniu Zespołu Roboczego, prowadzi korespondencję z komórkami merytorycznymi
- ⇒ W imieniu Zespołu Roboczego, przedkłada do akceptacji Wójta Gminy Zabierzów, Raport z monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów
- Kierownicy/dyrektorzy komórek merytorycznych
  - ⇒ Wyznaczają pracownika merytorycznego i delegują do prac w Zespole Roboczym, informując o tym fakcie na piśmie Wójta Gminy Zabierzów
  - ⇒ Odpowiadają za przeprowadzenie monitoringu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów, w wybranych obszarach strategicznych i zakresie realizowanych zadań
  - ⇒ Przekazują pisemną informację i wyniki prowadzonego monitoringu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów do Przewodniczącego Zespołu Roboczego
- Członek Zespołu Roboczego
  - ⇒ Realizuje zadania Zespołu Roboczego, przydzielone przez Przewodniczącego Zespołu
  - ⇒ Wspiera kierownika/dyrektora komórki merytorycznej, zwyczajowo koordynując proces monitoringu realizacji Strategii na poziomie komórki merytorycznej, zgodnie z przyjętymi terminami i zasadami monitoringu
- Wójt Gminy Zabierzów
  - ⇒ Powołuje Zespół Roboczy
  - ⇒ Akceptuje Raport z monitoringu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów

6. Tryb postępowania

- Wójt Gminy Zabierzów informuje o planowanym przeglądzie Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów i na wniosek Kierownika Referatu ds. Rozwoju i Promocji poleca kierownikom komórek merytorycznych oddelegowanie pracowników do pracy w Zespole Roboczym;
- Kierownicy komórek merytorycznych delegują pracowników do pracy w Zespole Roboczym i informują na piśmie Wójta Gminy Zabierzów o tym fakcie;
- Wójt Gminy Zabierzów powołuje Poleceniem służbowym Zespół Roboczy, złożony z oddelegowanych pracowników merytorycznych;

- Pracami Zespołu Roboczego kieruje Przewodniczący, który określa szczegółowy harmonogram pracy oraz dokonuje rozdziału zadań między członków Zespołu Roboczego,
- Zespół Roboczy przeprowadza wstępną analizę obszarów strategicznych „Strategii Rozwoju Gminy Zabierzów” i przygotowuje materiały i narzędzia w postaci formularzy, do prowadzenia monitoringu realizacji Strategii;
- Przewodniczący Zespołu Roboczego kieruje do kierowników/dyrektorów komórek merytorycznych pismo informacyjne (określające w szczególności zasady i terminy przeprowadzenia monitoringu) wraz materiałami i narzędziami do prowadzenia monitoringu realizacji Strategii;
- W terminie określonym przez Przewodniczącego Zespołu Roboczego, kierownicy/dyrektorzy komórek merytorycznych przekazują informacje zwrotną i wyniki przeprowadzonego przeglądu realizacji Strategii w wybranych obszarach strategicznych;
- Zespół Roboczy dokonuje analizy przekazanych przez komórki merytoryczne informacji i wyników a następnie opracowuje Raport z monitoringu Strategii;
- Przewodniczący Zespołu Roboczego przedkłada Raport do akceptacji Wójtowi Gminy Zabierzów w terminie do 30 września;
- Wójt Gminy Zabierzów kieruje Raport do Zespołu Roboczego do ponownej analizy lub akceptuje go i podaje do publicznej wiadomości poprzez np. przekazanie dokumentu do Biura Rady Gminy Zabierzów i komórek merytorycznych.